Ժ. ՏԱՐԻ 2860 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ՆԱՒԱՍԱՐԴ 4386 | 14 ՕԳՈՍՏՈՍ 1893 | 13 ՍԷՖԷՐ 1311 | ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌وەلك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	[illegible]	150
» »	Վեցամսեայ	»	75
» »	Եռամսեայ	»	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագրի - Տարեկան		Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 14/26 ՕԳՈՍՏ. 1893

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԿԱՆԱՆՑ ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Քրիստոնէութեան խորհրդաւոր տօներուն մէջ, Ս. Աստուածածնայ տօնն ամենէն սիրունն, ամենէն սրտագրաւն է։

Պատճառը կիներն են, ու մանաւանդ կինն, յաւերժական կոյսն, որ եզական դէմք մ'է Քրիստոնէութեան մէջ, իգական սեռը բարձրացնող, ազնուացնող, կրօնային պարտաւորութեան մը վերածելով սրտագին պաշտօնը զոր արդէն մարդկօրէն կը տածենք գեղեցիկ սեռին, այն սեռին որուն կը պարտինք ո՛չ միայն մեր սիրուհիները, մեր կիներն, այլ և մեր մայրերն ու քոյրերը, մեր մամերն ու մեր աղջիկ զաւակները։

Արարածն որ այսքան մեծ տեղ մը կը բռնէ մեր հաւատքին, մեր մտքին ու մեր սրտին մէջ, չէր կրնար մեզմէ ստորին արարած մ'ըլլալ։ Կանանց իրաւունքներն, Եւայով սկսուած, Աստուածածնով նուիրագործուած են վերջնապէս։ Եթէ առաջինը ցոյց տուաւ մարմնոյն տկարութիւններն, երկրորդն հաստատեց հոգւոյն բարձրութիւնն, և հռչակեց թէ տկար մարմնոյն մէջ մեծ հոգի մը կրնայ բնակիլ։

Եւ Աստուածածնէն ի վեր, կանայք ապացուցին, աշխարհի ամեն կողմը, թէ ո՛չ հաւատքով, ո՛չ սրտով, ո՛չ մտքով ետ կը մնան այրերէն։

Իրաւ, մտքի գործերուն մէջ արք աւելի մեծ բաժին մ'ունեցան միշտ։ Գիտութեանց մէջ արք միշտ կիներէն աւելի փայլեցան։ Բայց ասիկա «աշխատութեանց բաժանման» մը բնական հետեւանքն էր։ Նախնական վիճակին մէջ, կինը ֆիզիքական թէ մտաւորական ոյժի մասին էրիկ մարդէն մեծ տարբերութիւն չունի։ Դաշտերու և անտառներու մէջ, ամենէն ծանր աշխատանքները կը կատարէ էրիկ մարդուն յար և նման։ Իր էրկան չափ կրնայ խորհիլ իր ապրուստի միջոցներուն, իր անձին և իր զաւակաց պահպանման եղանակներուն վրայ։ Բայց քանի որ մարդկային սեռը զարգացաւ, աշխատութեանց բաժանում մ'եղաւ, անզգալապէս, անգիտակցապէս, որոյ բերմամբ կնոջ քով զգայնական մասը մշակեցաւ ընդարձակեցաւ, և էրկան քով՝ իմացական մասը։ Դարերով այսպէս վարժուած կինն այսօր աւելի զգայուն էակ մ'է, էրիկ մարդէն անհամեմատ աւելի զգայուն, և այրն անհամեմատ աւելի զօրեղ է մտաւորապէս։ Բայց թէ սկզբնապէս, բնապէս այնպիսի խտիր չկայ, փառաւոր ապացոյցները կը տեսնենք այն կանացի նշանաւոր իմացականութեանց վրայ որք մերթ ընդ մերթ՝ արեւմտեան երկրաց մէջ՝ կուգան յապուշ կրթել՝ իր զօրաւոր սեռի տիտղոսին վրայ չափէն աւելի գուրգուրացող յախորտացող հպարտ սեռը։

Թէեւ այլ և այլ դարերու մէջ կանանց մասին շատ մը անիրաւ բաներ գրուած են, բայց պէտք է խոստովանիլ թէ Աւետարանի մէջ այնպիսի ծուռ գաղափարներու փաստեր չեն կրնար գտնուիլ։ Հոն կանանց դերը միշտ գեղեցիկ է, միշտ սրտաշարժ է։ Եթէ ամենէն փառաւոր դէմքն Աստուածածնայ դէմքն է, ուրիշ կանացի դէմքերն ալ որք նոյն մատեանին մէջ կ'երեւին մեզ՝ մէկ մէկ կերպիւ շինիչ, կազդուրիչ, հրահանգիչ բան մ'ունին։ Իրենց մարդկային մեղանչականութեան մէջ իսկ խրատող, զգուշացնող, վեհացնող բան մը կայ։ Էրիկ մարդոց դերերուն մէջ որք կ'երեւին հոն՝ կան քստմնելի պարագայներ։ Կանանց դերերն աւելի ազնիւ են ընդհանրապէս։ Դիտմա՞մբ այսպէս եղած է, թէ պատահմամբ։ Ինչ որ ալ ըլլայ բացատրութիւնը, նուիրական մատեանը բարձր իտէալ մը կը դնէ կնոջ, մօր և քրոջ անձնաւորութեան ու պաշտօնին նկատմամբ։ Ասիկա անուրանալի է ամենէն թերահաւատներուն համար իսկ։

Թէպէտ Եկեղեցւոյ տօներն Աւետարանին մէջ իսկ սահմանուած չեն, բայց Եկեղեցւոյ Հայրապետք և Ժողովք պարբերաբար իրենց հաստատած տօներով ժողովրդային մտաց աւելի շօշափելի ընծայած են Ս. Գրոց աւանդած սկզբունքներն և պատմած դէպքերը։ Մանաւանդ Ս. Աստուածածնայ տօնը կանանց փառաւորման տօնն ըլլալով, Եկեղեցին նուիրագործած է այն մասին Նոր Կտակարանի վարդապետութիւնները։ Տարուէ տարի այս սիրուն տօն կուգայ յիշեցնել մեզ թէ սիրոյ, յարգանաց ու պատկառանաց ո՛րչափ մեծ պարտաւորութիւն մ'ունինք այն սեռին նկատմամբ որ կեանք տուաւ Սուրբ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի։ Աշխարհական թէ եկեղեցական, ամեն դարերու բանաստեղծք խորապէս տպաւորուած են Աստուածածնայ սոյն հրաշալի վիպերգութեամբ, և յանձին նորա գեղեցիկ սեռն երգած են իւրաքանչիւրն իւր տեսակէտով։ Եւ թէպէտ ԺԹ դարուն վերջին տասնամեակին մէջ բանաստեղծութիւնն իւր իրաւունքները չէ կորուսած, բայց ընկերային իմաստասիրութիւնը, սահմանելով կնոջ դերը, շատ մը ծուռ գաղափարներ կը հերքէ, որք զօրաւոր սեռին նախնի անիմաստասիրութեան և ունայնամտութեան հետեւանք են ըստ մեծի մասին, և կը պարզէ կարեւորագոյն և ճշդագոյն ըմբռնումն իգական սեռի իրաւանց և պարտաւորութեանց։

Իրաւ, վաղն անխտիր ամեն կանանց անուան տօնախմբութիւնը չէ։ Բուն տօնը Մարեմայ անուան տօնն է, բայց այս անձուկ սահման բնականապէս ընդարձակուելով, այն ամեն նշանակալից անուններ որք Սրբոյ Կուսին անուան մակդիրներն են, յոյժ պատշաճապէս վաղը կը տօնուին, որպէս Թագուհի, Տիրուհի, Մաքրուհի, Իսկուհի, Սրբուհի, Երանուհի, և երկրորդապէս ալ նոյին հոմանիշներն Մառի, Պէատրիս, Վասիլուհի, Բերկրուհի, Պերճուհի, Գեղուհի, ևն, ևն։ Ի՛նչ գեղեցիկ փունջ աղուորիկ անուններու։ Ամենուն վրայ ի՛նչ քրիստոնէական շնորհ մը կայ՝ բնատունկ գեղով ու բոյրով։ Տասնէն ինն, այս անուններէ մին կամ միւսն ունին Հայուհիք, եթէ ո՛չ իբրեւ առաջին, գէթ իբրեւ երկրորդ անուն, իբրեւ մկրտութեան անուն։ Բայց վաղուան տօնն եթէ յատկապէս այս անունով կոչուած տիկիններուն և օրիորդներուն տօնն է, Ս. Աստուածածինն իրենց միայն չի պատկանիր, և Աստուածածնայ փառքէն իրենք միայն չեն չքաւորուիր։ Կնոջ այնքան բարձր իտէալ մը հասարակաց է ամենուն ալ։ Այնպէս որ վաղուան տօնին առթիւ ո՛չ միայն զիրենք, այլ և բովանդակ իրենց պաշտելի սեռը կարելի է շնորհաւորել։ Ամեն Հայուհիք անխտիր վաղն ամեն ժամանակէ աւելի աղուոր և սիրուն պիտի երեւան։ Նշանածներն իրենց սիրականներուն, կիներն իրենց այրերուն, մայրերն իրենց որդւոց, աղջիկներն իրենց եղբարց, վաղն ամեն օրէ աւելի համակրելի կամ անձնուէր պիտի երեւին, և Հայուհեաց տօնը վաղն ամեն հայ ընտանեաց տօնը պիտի ըլլայ, ինչպէս որ պէ՛տք է ըլլայ։

Տասն և ինն դար առաջ Եկեղեցւոյ սրբացուցած սեռն ապաքէն այսօր ամեն ժամանակէ աւելի կը պաշտուի աշխարհիկ ընկերութեան մէջ։ Քաղաքակրթութիւնը նոր փայլ մը, նոր հրապոյր մը, նոր ազդեցութիւն տուած է կնոջ։ Անոր գեղեցկութիւններն ալ, կարողութիւններն ալ ամեն ժամանակէ աւելի փայլեցուցած է։ Աւա՜ղ, հակառակն ալ ապացուցած է, երկու ծայրայեղութիւնները միանգամայն պարզելով։ Կրօնական և բարոյական ամեն զգացում կորուսած տարրապաշտներուն, բնապաշտներուն համար, լոկ վայելք, հաճոյքի առարկայ մը դարձուցած է կինը, զրկելով զայն հոգեկան ամեն ազնուութենէ։ Բայց չէ՞ մի որ այս ալ զօրաւոր սեռին բիրտ զօրութեան չարաչար գործածութիւններէն մին է։ Կանայք իրաւունք ունին այրերէն աւելի հաւատացեալ ըլլալու։ Զի քաղաքակրթութենէն ալ առաջ կրօնն իրենց բուն դերը ճշդած է, այնպէս որ իրենց սրտին մէկ անկիւնն հաւատքի, խղճի, ճշմարիտ բարոյականի ամենաազնիւ մէկ նշոյլը պահողներ երբեք չպիտի ստորնանան կինն իբրեւ լոկ հաճոյքի առարկայ մը նկատելու։ Ամեն տարի պիտի յիշեն, գէթ Աստուածածնայ տօնին, կնոջ պաշտօնին բարձր նշանակութիւնը մարդկային ազգի ճակատագրին մէջ, և թէպէտ իրենց բոլոր հոգւով, բոլոր մարմնով պիտի սիրեն սիրելու համար ստեղծուած սեռը, բայց պատկառանք մը պիտի գնեն իրենց սիրոյն մէջ, և իրենց զգացման ո՛չ թէ եսասէր ինքնամոլ այլ նաև անձնուէր բան մը պիտի ունենայ, պատասխանատուութեան գիտակցութեամբ բարեխառնեալ, ազնուացեալ և նուիրագործեալ սէր մը, ա՛ն սէրն որ միայն կարող է շինել, բարւոքել, զարգացնել մարդկային ընկերականութիւնը, փոխանակ թոյն մ'ըլլալու և զայն ապականելու, կամ անասնական վիճակի գահէն ստորնութեանց մէջ իջեցնելու։ Արարչագործութեան ամենէն հոյակապ, ամենէն փափուկ արտադրութիւնն, որ անշուշտ կինն է։

Բ. Ք.

ՔԱՂՈՒԱԾՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ամենէն ուշագրաւ պարագայներէն մէկն եղաւ Պ. Քլէմանսոյի կիսովին պարտութիւնն իր սիրական Թեմին մէջ ի Վառ։ Հոն ութ տարիէ հետէ մեծ իշխանութիւն ի գործ կը դնէր Քլէմանսօ։ Նախարարաց քով վայելած ազդեցութեան շնորհիւ, Վառի գաւառին մէջ իրեն համակիր պաշտօնեայներ միայն անուանել կու տար, որք երբ երբ երեսփոխանական ընտրութեանց ձեռնարկուէր, ամեն բանէ առաջ Պ. Քլէմանսոյի ընտրութեան հոգ կը տանէին, զի անոր կը պարտէին ամեն ինչ։ Այս անգամ, Նախարարապետ Պ. Տիւփիի տեսնելով որ Վառի գաւառապետն հոգւով ու մարմնով Պ. Քլէմանսոյի օգտին կ'աշխատի, փութաց հրաման ղրկել անոր որ մէկ ամսուան պայմանաւ արձակուրդ ընդունի այս տագ օրերուն մէջ և հեռանայ Տրակինեանէ, գաւառագլուխ Վառի։ Այս անգամ ամեն ժամանակէ աւելի հակառակութիւն կար Պ. Քլէմանսոյի դէմ։ Չափաւոր հանրապետականք կ'ատէին զինք, ամեն չափաւոր նախարարութիւնները տապալելու ջանադիր գտնուելուն համար։ Կաթոլիկները կ'ատէին զինք, Եկեղեցւոյ և եկեղեցականութեան դէմ թշնամալից պայքար մղած ըլլալուն համար։ Աջակողմեանք կ'ատէին զինք, պահպանողական սկզբանց գլխովին ներհակ դաւանանքներ պաշտպանելուն համար։ Նախկին Պուլանժէականք մանաւանդ ոխով չափ կ'ատէին զինք, Պուլանժէի խորտակման ամենէն աւելի աշխատելուն համար։ Այս ամեն հակառակութիւններն ի մի ձուլելու համար հակիրճ ամբաստանութիւն մը պէտք էր, և այն ալ գտնուեցաւ, երեւան ելնելով թէ Քորնէլիուս Հէրցի պէս ընկերային ապականիչի մը մտերիմն է եղեր Քլէմանսօ, և որովհետեւ Ֆրանքօռուս դաշնակցութեան հակառակ էր, թուեցաւ նաև թէ Անգլիոյ ծախուած մարդ մ'է. զի Քլէմանսօ անգլիական հաստատութեանց համակրող մ'է։ Բայց նաև հակիրճ բանաձեւ մը պէտք էր՝ մարդուն պատուոյն և ազգասիրութեան դպչող այս ամբաստանութիւնները մէկ բառով հաւաքելու համար։ Այն ալ գտնուեցաւ։ Ի Տրակինեան Քլէմանսօ բանախօսելու համար բերանը բացա՞ւ, իր հակառակորդք կը գոչէին Oh, yes! «Ո՛հ, Այո՛,» — Օ՜ եէ» անգլիերէն բացագանչութիւնն։ Երկար բարակ փաստաբանութիւն մ'ըրա՞ւ թէ ինքն անմեղ է, իբրեւ միակ պատասխան իր ունկնդիրք կ'ըսէին Օ՛, եէ՛ս։ Հրաշունչ լեզուաւ ջախջախե՞ց մի աջակողմեանները, կղերականները, պուլանժէականները, Նորթօնի սուտերուն հաւատացող ապուշներն, իբրեւ միակ պատասխան կ'երգէին, կը բացագանչէին այն միակ բառով Օ՛, եէ՛ս։ Երբեք Քլէմանսօ այսքան ջախջախուած չէր։ Քուէարկութենէն երեւցաւ թէ ո՛չ միայն Քլէմանսօ այս անգամ ընտրուած չէ, ո՛չ միայն համեմատականի մնացած է, այլ նաև իր հակառակորդք ամենքը մէկէն իրմէ աւելի քուէ ստացած են, այնպէս որ՝ քուէնին մէկ ընտրելոյ վրայ միացնելով՝ առաջիկայ կիրակի պիտի կարենան բոլորովին ջախջախել արմատական կուսակցապետն, որոյ պարտութիւնը ծայրայեղ անկրօն և խռովիչ գաղափարաց պարտութիւնը պիտի ըլլայ Ֆրանսայի համար։

ԱԼՔՈՀՈԼԻ Թշնամիք, Ներկայացուցիչք ամեն երկրաց գինեհատոյց ընկերակցութիւններուն, այս օրերս մեծ ժողով կազմեցին Հոլանտայի մայրաքաղաքին մէջ ի Լա Հէյ։ Վիճակագրեր ցոյց տուին, հաստատող թէ անբարոյականութիւնն և ոճրագործութիւնը կ'աւելնան ոգելից ըմպելեաց գործածման աւելնալուն հետ ճիշդ համեմատութեամբ։ Արեւմտեան երկրաց ոմանց մէջ, հակառակ ամեն քարոզութեանց, ոգիի գործածումը կ'աւելնայ, և զարմանալի չէ որ անբարոյականութեան և թշուառութեան տեսարաններն ևս աւելի սրտաշարժ կը դառնան՝ արբեալ ծնողներէ և խելակորոյս պաշտպաններէ լքեալ ընտանիքներու մէջ։ Բայց կան երկիրներ ուր հակալքոհոլական քարոզութիւնք և ընկերակցութիւնք մասամբ նպատակին հասած են։ Օրինակի համար, Նորվեկիոյ մէջ 1830էն ի վեր, ալքոհոլի սպառումը մարդ գլուխ ութ լիդրէին (Նոր քաղ) զիջուած է մէկ ու կէս լիդրայի (տարին)։ Համեմատաբար, Նորվեկիոյ ժողովուրդն աւելի ուսեալ զարգացեալ և աւելի պարկեշտ է քան եւրոպական ուրիշ շատ մը ժողովուրդներ որք աւելի կը խմեն։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Պ. Աւաքումովիչ, Նախորդ վարչապետն և իր պաշտօնակիցք, Սքուբչինային առջեւ իրենք զիրենք երկարօրէն պաշտպանելէ ետեւ, երբ ժողովը կազմեց զիրենք դատելու պաշտօն ունեցող բարձր ատեանն, յայտարարեցին թէ այլ ևս չպիտի պաշտպանեն իրենք զիրենք, և թէ այս նորակազմ ատեան կարող է իր բացակայութեան դատել և դատապարտել զիրենք. զի կը տեսնեն թէ իրենց թշնամիք ուխտեալ են փառս մարկ չընել և զիրենք դատապարտել։ Կազմուած ատեանն վեշտասան անդամներէն ութ վճռաբեկ ատենէն առնուած են և ութ պետական խորհուրդէն, որոյ նախագահը պիտի ըլլայ նաև այն քաղաքական դատարանին նախագահն։ Արմատականք, Պ. Աւաքումովիչի և իր նախկին պաշտօնակցաց հակառակորդք, մեծամասնութիւն պիտի կազմեն ատենին մէջ։ Այս և նմանօրինակ խնդիրներ կը ցուցնեն թէ Սերպիա տակաւին իր ներքին գործերը կատարելապէս կարգի դրած և կուսակցական անհամաձայնութիւններու վերջ մը տուած չէ։ Թէեւ Միլան Ա. և Նաթալի Թագուհի չեն գտնուիր Պելկրատ, բայց զիրենք հեռացնող օրէնքն այլ ևս զօրութիւն չունի։ Զի այն օրէնք նախորդ Սքուբչինայէն գրուած էր մինչեւ որ Թագաւորը չափահաս ըլլար։ Աղեքսանդր Ա. ինքզինք չափահաս հռչակելով խնդիրը կարճ կապած է, և իր հայր և մայր ամեն վայրկեան ազատ են Սերպիա դառնալու, բայց չեն ուզեր, դիւրահասկնալի փափկանկատութեամբ։

ԱՐԾԱԹԻ ԽՆԴԻՐ. — Փեթերսպուրկէ կը հեռագրուի առ Թայմզ. — Արծաթի անկման հետեւանքը Ռուսիոյ մէջ որոշ կ'երեւի կայսեր Նոր հրամանագրէն (Փողերանոցն այլ ևս արծաթ չընդունելու մասին)։ Արծաթին հրապարակի գինէն բացայայտ կ'երեւի թէ թղթադրամ րուպլի այժմեան գինն աւելի վեր է քան արծաթ րուպլին (քաղաքինն) արժէքն, որ շատ հետաքրքրաշարժ վիճակ մ'է, և մինչեւ հիմա ճիշդ հակառակը տեղի կ'ունենար, այսինքն արծաթ րուպլը թուղթ րուպլէն աւելի կ'արժէր։ Եւ ամենէն զարմանալին այն է որ թուղթ րուպլին վրայ գրուած է թէ «Այս թղթադրամին փոխարժէքը վճարելի է արծաթով կամ ոսկիով»։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԵԼՒՄՈՒՏՔ. — Ռուսիոյ 3 % փոխառութեան 100ին 1 1/2 բարձրացումն որ այս օրերս ծանուցեցաւ՝ պաշտօնապէս կը բացատրուի այն կերպիւ թէ Ռուսիոյ կայսերական Պանքան ամբողջացուցած է Փարիզի Սակարանին վրայ վաճառումն այն 200 միլիոն Ֆր. ի արժեթղթոց զորս Փարիզի հրապարակէն ետ առած էր՝ 1891ի փոխառութեան մասնակի ձախողութեան պատճառաւ։ Կը յիշուի թէ երկու տարի առաջ Ռուսիա կէս միլիառ Ֆր. ի փոխառութիւն մ'ըրաւ ի Փարիզ 79 3/4 առ 100 գնով, և ի սկզբան ծանուցեցաւ թէ այս փոխառութիւն ամբողջապէս ստորագրուած է և Ռուսիա սեղանաւորական մեծ յաղթանակ մը տարած է։ Բայց թուղթերն ստորագրութեանց համեմատ բաշխուելէն ետեւ, չորս-հինգ Ֆր. մէկէն ինկաւ Նոր հանուած փոխառութիւնն, յորմէ մեծ վնաս յառաջ եկաւ մեծաքանակ գնորդներուն, և ի հրապարակ հանումն երաշխաւորող սեղանաւորական խմբակին ձեռքն այն 500 միլիոնին կէսէն աւելի մնաց։ Աւելի մեծ անկման մը առաջքն առնելու համար, այն ատեն ռուս կառավարութիւնը 200 միլիոն Ֆր. ի թուղթ քաշեց առաւ հրապարակէն, և քիչ քիչ ծախելով ի Փարիզ և ի Փեթերսպուրկ, վերջապէս մարսել տուաւ հրապարակին։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (14)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՆԱԽԱԲԱՆ

ՕԼԻՌՈՒԼԻ ԿԻՐՃԵՐԸ

Միթէ Բիէռ, անգամ մը որոշումը տալէն ետքը, պիտի արգիլէ՞ր զայն որ մեկնի։ Ուրեմն աւելորդ էր այդ ստախօսութիւնը։

Լամալու չէր ուզեր որ Ժաք ստած ըլլայ։

Պարկեշտ մարդիկ իրենց սիրած անձերուն նկատմամբ յարգանքի պէտք մը ունին իրենց հոգւոյն մէջ։

Եւ սակայն ժամը կը յառաջանար։

Արդէն բանտին մէջ ոգեւորութիւնը կը տիրէր։

Պահակները փոխուած էին։

Լամալու, գրեթէ առանց գիտակցութիւնն ունենալու իր ըրածին, ի զուր ականջ կը դնէր, սպասելով որ աղաղակ մը, կոչում մը հանգիստ տայ իրեն։

Հէ՛ք մարդ, կը մտածէր իր կնոջ և տղաքներուն վրայ որք յաջորդ օրը պիտի հարցունէին թէ ուր էր իրենց հայրը։

Ինքնիրենը կ'ըսէր նաև թէ գուցէ գթային իր վրայ։ Թերեւս իր վրայ չձգէին փախուստին պատասխանատուութիւնը...։

Արդարեւ, եթէ նուազ խռովայոյզ ժամանակի մէջ ապրած ըլլային, այդ բանը կարելի էր։ Բայց խնդիրը ծանր էր հիմակ։

Լամալու ապուշ մը չէր։ Այն անձուկ շրջանակին մէջ ուր կ'ապրէր, ծովին դիմացը, մարդերը ճանչնալ սորված էր։

Գիտէր որ կորսուած էր։

—Անա՛նկ է, մրմռաց։

Մարեց ծխափայտը, շտկեց իր վերարկուն, հը՛մ հը՛մ ըրաւ՝ սիրտ առնելու համար, և հաստատ քայլով մը, դատապարտեալին բանտն ուղղուեցաւ։

Հոն իսկ, դուռը բանալէ առաջ, երկրորդ վարանում մը ունեցաւ։ Արդարեւ շատ պիտի զարմանար Ժաքն հոն գտնելով։ Եւ սակա՜յն...

Բացաւ դուռը։ Բանտը պարապ էր։

Այն պահուն, Լամալու նրբանցքին մէջ լսեց ոտնաձայներ որք կը մօտենային, յետոյ հրացանի քուներուն աղմուկը գետնին վրայ։

Դուռն եկաւ և սպայ մը դիմացը գտնուեցաւ։

—Բանտարկեալն առնելու կուգանք, ըսաւ սպան։

—Ժամը եօթը չէ, կմկմաց Լամալու։

Եւ երբ թէ հերքում մը տալու համար անոր ըսածին, Կրօս-Թուռի ժամացոյցն սկսաւ հնչել։

Վեց... եօթը... ճիշդ ժամն էր։

Լամալու սարսռաց և ըսաւ.

—Բանտարկեալը փախեր է...։

Վայրկեան մը ետքը, բոլոր պաշտօնական մարմինը իրար անցած էր։

Որմածակը կը քննէին։ Կ'ապշէին այդ երկաթեայ ձողը խորտակողին զօրութեանը վրայ։

Բայց ձայն մը ըսաւ.

—Գործադիր գումարտակը կը սպասէ հարթավայրին վրայ։ Բանտապահը մինչեւ հոն տանելու է։

Լամալու սարսռաց։

Ծռեց գլուխն և ըսաւ.

—Երթա՛նք։

Երկու զինուորներու մէջ տեղը դրին զայն։

Մահաշչուկ թափորը ճամբայ ելաւ։

Երբ դուրս ելան բանտէն, Լամալու շլացուցիչ պէս բան մը ունեցաւ։ Արեւը ծագած էր և իր երեսը կ'ողողէր։

Հարթավայրն հասան։

Ամբոխը—միշտ հետաքրքիրներ կան այս սոսկալի տեսարաններուն համար—կը գրաւէր ծառուղիները։

Ետ կանչած էին թիարանը պահպանող զունդերը։

Ասկէց զատ, տեսակ մը նրբանցքով, խումբ մը թիապարտներ բերուած էին ներկայ գտնուելու մահու պատժին։

Վայրագ բան էր այդ հրէշային զուգադրութիւնը։ Մէկ կողմէն, զինուորները որք Ֆրանսան կը ներկայացնէին. միւս կողմէն կանաչ գտակները։

Լամալու կը յառաջանար։

Յանկարծ, ձախէն առաջնորդող սպան նշան մը ըրաւ։ Եւ հարիւրապետ մը զատուեցաւ անոր մօտենալու համար։

—Ո՞ւր է դատապարտեալը, հարցուց հարիւրապետը։

—Փախեր է։

—Ո՞վ փախցուցեր է։

—Այս մարդը։

Լամալուն ցուցուց։

Հարիւրապետը Վերահսկողութեան այն սպաներէն էր որք իրենց աստիճանը վաստկած էին Ֆրանքֆորդի և Ֆրիպուրկի մէջ կատարուած մատնութիւններէն։

Ոճիրն հրէշային երեւցաւ իրեն։

—Դանահարելու է, ըսաւ։

Լամալու սարսռաց։

—Եւ յետոյ դատարանները պիտի դատեն այս թշուառականը, զոր թիարան պիտի ղրկեն։

—Բայց... սկսաւ Լամալու։

—Կ'օգտէ՛, ըսաւ միւսը, որ հազիւ երեսուն տարու կար։

Թիապարտներու խումբին դարձաւ.

—Բարեացակամ մա՛րդ մը, ըսաւ։

Թիապահը հարցուց.

—Ի՞նչ ընելու համար։

—Սա թշուառականը դանահարելու համար... Օրինակ մը տալու է... դատապարտեալը փախուցեր է։

—Լաւ։

Թիապահը խօսեցաւ թիապարտներուն։

Անոնցմէ մին, հսկայ մը, դուրս ելաւ խումբէն։

Երկու ուրիշներ եկան կեցան Լամալուի երկու կողմը։

—Սկսեցէք, ըսաւ հարիւրապետը։

Մէկ ճիգով Լամալու գետին գլորուեցաւ։ Արդէն չէր պաշտպաներ ինքզինքը։

Միտքը իր տունն էր, ուր, այն պահուն իսկ, կ'ըսէին.

—Հիմա կուգայ։

Պատիժը գործադրող թիապարտը ձեռքը բռնած էր չուան մը, որուն վրայ երեք ահագին հանգոյցներ շինած էր։

Հանեցին Լամալուին հագուստները։ Թաւամազ ուսերն երեւցան, սպիտակ արշալոյսին տակ կարմիր։

—Բառ մը, ըսաւ հարիւրապետը. կուզե՞ս խոստովանիլ թէ ինչո՛ւ և ի՛նչպէս փախցուցիր բանտարկեալը։

Լամալու ոստում մը ըրաւ։

—Բան մը ըսելիք չունիմ։ Մինակը փախաւ։

—Կը ստե՛ս։

—Չեմ կրնար պատասխանել։ Ձեռուընիդ եմ, մեռուցէք զիս։

—Զա՛րկ, ըսաւ սպան թիապարտին։

Չուանը սուլեց օդին մէջ և չոր աղմուկով մը իջաւ Բիէռի ուսերուն վրայ, որ աղաղակ մը արձակեց։

Սխալուած չէր ստոյգ ըլլալ։

Եւ սոսկալի ցաւ էր այս։

Չուանը երկիցս սուլեց օդին մէջ։ Երկիցս իջաւ միսերուն վրայ, որք կտրտեցան։

Արիւնը ժայթքեց։

Նոյն միջոցին, գունատ, արիւնաներկ մարդ մը հարթավայրին վրայ ցատքեց։

Ժա՛քն էր։

—Կեցէ՛ք, գոչեց։

—Ժա՜ք, ըսաւ Լամալու. ա՛հ, ապո՛ւշը։

Այս ըսած ատենը կուլար։ Եւ շատ երջանիկ էր, Ժաք պարկեշտ մարդ մըն էր։

Բայց ճիշդ կուրծքին մէջտեղի այն վէ՛րքը...

—Պարոն, ըսաւ Ժաք սպային, ես խոյս տուի առանց այս մարդուն գիտնալուն։ Աւասի՛կ եմ։

Կը դանդաչէր։

Բիէռին մօտեցաւ։

—Բարեկամ, ըսաւ, եթէ աւելի կանուխ չեկայ, պատճառն այն է որ մեռցունել ուզեցին զիս։

—Ո՞վ...

—Չեմ գիտեր. բայց ազատ ըլլալուդ պէս, Օլիռուլի կիրճերը վազէ, տես Մառին, և կը պաղատիմ քեզ, պաշտպանէ զաւակս։

—Ես դառնալու չէի։

—Դուն ալ երդում ըրէ որ անձնուէր ըլլաս զաւկիս։

—Պիտի բռնեմ այս երդումն ինչպէս դուն բռնեցիր քուկինդ։

—Շնորհակալ եմ։

—Պարոն, ըսաւ Ժաք սպային, ձեզ կը պատկանիմ...

Հարիւրապետը տժգունած էր։

Հրացանի բռնել այդ կիսամեռ մարդը, ոճիր մըն էր գրեթէ։

—Ի՞նչ ուրեմն, ըսաւ Ժաք։

—Պարոն տը Քոսմպէլ, սկսաւ սպան...

Ժաք դէպի զինուորներն յառաջացաւ և ըսաւ.

—Բարեկամներս, եղբայրներս, ես կ'իյնամ Ֆրանսայի համար... հնազանդեցէք ձեր պետերուն... Մարտիրոսը կը ներէ ձեզ...

—Նշա՛ն առէք, գոչեց սպան։

(Շարունակելի)

ՍՐՏԱՇԱՐԺ ԻՆՔՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Նիւ Եորքի Կեդրոնական Զբօսավայրին մէջ անցեալ օր գտնուեցաւ տիկնոջ մը անշունչ մարմինը։ Դէմքը դեռ գեղեցիկ էր, թէեւ հոգեր ու վիշտեր իրենց հետքը թողած էին։ Զբօսավայրին գեղջուկ նստարաններէն միոյն վրայ բազմած էր, ձեռքը բռնած մահացու թոյնի մը փոքրիկ սրուակը։ Մարմինը քննուելով, գտնուած թուղթերէն երեւցաւ թէ կոմսուհի Սգոլցպէրկ անունն աւստրիացի ազնուականուհի մ'է, իւր կեանքին տխուր պատմութիւնը կ'ընէին այն թուղթեր, որոցմէ կ'երեւէր թէ կոմսուհին համակրեր է աւստրիացի Հիւսար հեծելազօրաց տեղեկալի մը (միւլազիմ, հարիւրապետէն վար,) որ ծննդեամբ կամ նիւթական պայմանաւ իրեն հաւասար չէր կրնար նկատուիլ ամենեւին։ Օրիորդին ծնողք կը գլանան իրենց հաւանութիւն, եւ կը պատուիրեն իրենց աղջկան որ այլ եւս այն ենթասպային հետ չտեսակցի։ Այնու հանդերձ, անոնք կը թղթակցին ու մեկնելով հայրենի տունէն, կ'ամուսնանան աւստրեան փոքրիկ եկեղեցւոյ մը մէջ։ Ժամանակ մը մեղրալուսին վայելելէն ետեւ, կը դառնան հօրենական տունն եւ ներողութիւն կը խնդրեն։ Կոմսուհւոյն ծնողք չեն ուզեր ո՛չ ամուսնութիւնը ճանչել ո՛չ իրենց զաւակն, որ ճարահատեալ, իւր նորապսակ ամուսնոյն հետ կ'երթայ Նիւ Եորք, հոն բախտ որոնելու։ Այս բան երկու տարի առաջ տեղի կ'ունենար։—Բախտն իրենց չժպտեցաւ, կենաց պայքարը խիստ եկաւ Նախկին Հիւսարին, որ հիւանդացաւ և մեռաւ։ Ի Նիւ Եորք քիչ ծանօթներ ունեցան, ի մէջ այլոց Աւստրիացի մը Հիլցմէյեր, որ շոգենաւային մեծ ընկերութեան մը գրասենեկին մէջ պաշտօնեայ էր, և համակրելով կոմսուհւոյն, ամուսնոյն մահէն ետքն որոշեցին ամուսնանալ։ Տիկինը տակաւին 3,000 տոլարի չափ դրամ ունէր. Հիլցմէյեր ամուսնութենէն քիչ յառաջ խնդրեց որ այս գումարը դրամատունէն քաշէ և իրեն տայ, գործի համար։ Տիկինն հաւանեցաւ, բայց Հիլցմէյեր դրամը ձեռք անցունելուն պէս ա՛լ չերեւցաւ։ Մնալով առանց պաշտպանի և առանց դրամի, (դրամն ալ լաւ պաշտպան մ'է,) խեղճ ժեռաւոր կինն յուսահատեցաւ, և ծանուցուած եղանակաւ ինքնասպան եղաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ հետեւեալ պաշտօնական տեղեկութիւններն հաղորդուած են մեզ ի հրատարակութիւն.

1. Քաղաքական Ժողովոյ կողմէ Կեդրոնական Մնտուկի ելմտացոյցի քննութեան համար կարգեալ Մասնաժողովն իրեն յանձնուած աշխատութիւնն աւարտած և ինչ ինչ դիտողութեամբք վերադարձուցած էր ելմտացոյցն առ Տնտեսական Խորհուրդն։

Այս դիտողութեանց համաձայն Տնտեսական Խորհուրդը նոր ելմտացոյց մը ծրագրած և ներկայացուցած լինելով՝ Քաղ. Ժողովն իր վերջին նստին մէջ ուշադրութեան առաւ զայն. և սակայն ինչ ինչ կէտերու վրայ քննութիւնք և խորհրդակցութիւնք չկարենալով եզրակացութեան մը յանգիլ, վերջնական որոշումը թողուեցաւ յառաջիկայ նստին։

2. Կիլիկիոյ Ամեն. Սրբազան Կաթողիկոսին տնօրինութեամբ՝ Արժ. Տ. Ցակոբ վարդապետ Կէօնիւլեան Եօզղատի Առաջնորդական Տեղապահ կարգուած և Պատրիարքարանի տեղեկագրուած լինելով, Ժողովն որոշեց անոր պաշտօնին նկատմամբ հարկ եղած հրամանագիրն ստանալ Կայսերական կառավարութենէն։

3. Խասեան եղբարք, Աղնուաշուք Ցովհաննէս և Մկրտիչ էֆէնտիները գիր մ'ուղղելով առ Ամեն. Ս. Պատրիարքն, փափաք յայտնած էին որ իրենց անձնական ծախիւք կառուցանելի Բերայի Ս. Ցարութեան եկեղեցւոյ և անոր կից ազգային վարժարանին հիմնարկէքը կատարուի օգոստոս 30 երկուշաբթի օրն և խնդրած էին Նորին Սրբազնութենէն նախագահել այս արարողութեան և օրհնել իրենց այս ձեռնարկութիւնն։

Նոյն հաստատութեանց վերաշինութիւնն արտօնեալ լինելով՝ որդէն Կայսերական հրովարտակաւ, Աղնուաշուք Խասեան եղբարց խնդրանաց համաձայն որոշուած է որ հիմնարկութեան արարողութիւնը տեղի ունենայ նոյն օրը, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Սոյն հանդիսին ներկայ պիտի գտնուին եկեղեցական և պաշտօնական մարմինք, ինչպէս նաեւ նոյն հաստատութեան բարերար հիմնադիր Խասեան Աղնուաշուք Ցովհաննէս և Մկրտիչ էֆէնտիներն։

4. Քաղաքական Ժողովը Խարբերդի Սորսորու վանուց վիճակին նկատմամբ առ ինքն հաղորդուած տեղեկութիւններէ հասու լինելով որ նոյն վանուց բարեկարգութեան համար թէեւ ինչ ինչ միջոցներ ձեռք առնուեր, սակայն դժուարութիւններ յարուցուեր և այդ ձեռնարկութիւնք ամլութեան մատնուեր են, որոշեց Խարբերդի Գաւառ. վարչութիւնն հրաւիրել իրաց վիճակին վրայ տեղեկութիւն և բացատրութիւն տալու։

ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳ

Վասն հանգստեան հոգւոյ և օրհնութեան անմոռաց յիշատակի Աստուածասէր և բարեպաշտ Տիգրան էֆէնտի Կիւմիւշկէրտանի, որ փոխեցաւ առ Աստուած, ամսոյս 7ին շաբաթ օր, ի Փարիզ.

Ցառաջիկայ Վերափոխման Տօնի երկուշաբթի օրն (օգոստոս 16) Գեր. Տ. Մատթէոս Սրբազան եպիսկոպոս Իզմիրլեան հրաւիրեալ է Սուրբ Պատարագի Խորհուրդն կատարել ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոջ Բերայի, ըստ փափաքանաց Ազն. եղբօրն Գրիգոր էֆէնտիի, և համայն Կիւմիւշկէրտան տրամագգեաց գերդաստանին։

Ս. Պատարագի Խորհուրդը կ'սկսի առաւօտեան ժամ 2ին։

Ծանուցանելով զայս ի գիտութիւն բարեկամաց և ծանօթից ողբացեալ հանգուցելոյն Մնամ աղօթարար ի Տէր
Տ. Ներսէս
ՑՈՎՀ. ՔՀ. ՄԿՐԵԱՆ

13 օգոստոս 1893
Բերայ

Ցառաջիկայ կիւրակէ Վերափոխման Ս. Աստուածածնի տաղաւարի առթիւ՝ ըստ բաղձանաց բարեպաշտ ժողովրդեան՝ Արժ. Գէորգ Ծ. վարդապետ Երեցեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել Պէօյիւքտէրէի Ս. Հռիփսիմեանց եկեղեցւոյ մէջ ուր յաւարտ Ս. Պատարագին արժանավայել հանդիսիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի հանգուցեալ առաքինազարդ Տիգրան էֆէնտի Կիւմիւշկէրտանի հոգւոյն համար, ի պատիւ անմահ յիշատակի ողբացեալ հանգուցելոյն և ի կատարումն ազգովին զգացուած երախտագիտական պարտուց։

Ի դիմաց Թաղական խորհրդոյ Պէօյիւքտէրէի
Ատենադպիր — Ատենապետ
ԱՍՏԻԿ Օ. ՀԱՐԵՆՑ — Կ. ԷԴՆԱԵԱՆ
1893 Օգոստոս 13

ԱԶԴ. — Խնամակալութիւնս կը փութայ յայտարարել յարգոյ գիւղացւոց թէ՝ Հռիփսիմեանց վարժարանն իւր Մանկապարտէզովը պիտի բացուի յառաջիկայ Օգոստոս 23 երկուշաբթի օր։

Ուստի կը խնդրենք Պատ. ծնողներէն որպէս զի բարեհաճին նոյն օրը իրենց զաւակներն յղել ի վարժարան։

Օրթագիւղ, 14 Օգոստոս 1893
Թիւ 742 — 1—3

Ցառաջիկայ երկուշաբթի, 16 օգոստոս, Արեւելք չ'հրատարակուիր Ս. Աստուածածնայ Վերափոխման տօնին առթիւ։

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔ. — Վեհ. Սուլթանն երէկ փառաւոր հանդիսիւ գնաց Համիտիյէ մզկիթն, ուր տեղի ունեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ՝ կառօք պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին սերպիական դեսպանը, խորհրդականն ու առաջին թարգմանը, ամերիկեան դեսպանատան առաջին թարգմանն ու կինը, Սայտայի կաթոլիկ յոյնաց Մետրապոլիտ Տ. Վասիլիոս, Ադրիանուպոլսոյ ռուսական հիւպատոսը, ռուսական դեսպանին որդին, աւստրիական հիւպատոսը, շուէտական դեսպանատան նախկին առաջին թարգմանը, օսմ. փարոսներու տնօրէն Պ. Փօլաս և յիսունի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։ Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Եւդոկիոյ գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Նազըմ փաշա, կառավարիչ Ամասիոյ։

Ամասիոյ գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Մէհմէտ Ալի փաշա, կառավարիչ Եւդոկիոյ։

Սանիյէ Միւթէմմիզի աստիճան տրուեցաւ Մէտրէսէի Խտեալյէ անուն մասնաւոր վարժարանին տնօրէն Ահմէտ Համտի պէյի և Թաղապետութեան Զ. շրջանակին հաշուակալի նախորդ փոխանորդ Վէյսէն Հօլաս էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Մաքսային վերատեսչութեան ...ի տնօրէն Րիզա պէյի և Պրուսայի Նահանգին Էվգաֆի առաջին քարտուղար Մահմուտ Համտի էֆէնտիի։

Րապիաի աստիճան՝ Մաքսային վերատեսչութեան թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Խուրիճէլի Ահմէտ պէյի, Տրապիզոնի մաքսատան տնօրէն Մէհմէտ Սայիտ էֆէնտիի և Եդեսիոյ գաւառին Նախնական դատարանի անդամներէն Լօմէր Նաճի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Մէտինէի դատաւոր Հիճազի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Տրապիզոնի ոստիկանութեան երրորդ գօմիսէր Ծաֆէր էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Օ-րէնտ լրագրոյ խմբագիրներէն Պ. Լուի Նարնէի։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Այտընի կուսակալութիւնը հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ օգոստ. 11ի իրիկուան ժամ 2էն մինչեւ հետեւեալ իրիկուան ժամ 2, Իզմիրի մէջ կասկածելի հիւանդութեամբ վարակուեր են 5 ... անձեր, որոց 2ը՝ յոյն և 5ը՝ հրեայ և ասոնցմէ 2 յոյն ու 3 հրեայ մեռեր են։ Առաջուան բռնուածներէն ալ մեռած են 1 իսլամ, 7 հրեայ և 2 հայ։

— Պարսի, Մինթէֆիքի և շրջակայից մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է։

— Քաղաքապետութիւնը հրահանգ ուղղելով Թաղապետական շրջանակաց՝ ծանուցած է որ Թաղապետական բժիշկներէ մին կարգաւ ամեն գիշեր սպասէ պաշտօնատան մէջ, հիւանդներ դարմանելու համար։

— Առողջապահական վարչութիւնը տեղեկանալով որ Իզմիրէն Սօմա ճամբով ի Գարասի և անտի ի Պանտրմա եւ ի Կ. Պոլիս ուղեւորներ կուգան, ծանուցած է որոց որ անկ է՝ Այտընի Նահանգին սահմանագլխոյն վրայ հարկ եղած տեղերը քարանթինաներ հաստատելով ուղեւորաց փախուստն արգիլել և Պանտրմայի, Էրտէքի, Մուտանիայի և շրջակայ նաւահանգիստներէն շոգենաւ նստող ուղեւորաց անցագիրները ոստիկանութեան պաշտօնէից կողմէ քննուելով, եթէ առանց քարանթինա սպասելու Այտընի Նահանգին սահմանագլխէն եկողներ ըլլան, զանոնք զատելով յարմար տեղ մը տասնօրեայ քարանթինայի ենթարկել Թաղապետական բժիշկին միջոցաւ։

— Իզմիրի մէջ օգոստոս 1էն 7, կասկածելի հիւանդութեամբ 70 մարդեր մեռեր են, որոց 40ը՝ հրեայ, 14ը՝ յոյն, 11ը՝ իսլամ, 3ը՝ կաթոլիկ և 2ը հայ։

ՇՈԳԵՆԱՒ ՄԸ ԾՈՎԱՍՈՒԶ. — Նախընթաց օր Մարմարայի մէջ տեղի ունեցաւ նաւային սոսկալի արկած մը որուն հետեւանօք գերմանական շոգենաւ մը ծովամոյն եղաւ։ Բաքաճանի ընկերութեան Բ...-Թէյ... անգլիական շոգենաւը, որուն գործակալներն են հոս Տորոս եղբարք, Փլագոմէնէ ճամբայ ելած էր մայրաքաղաքս գալու համար։ Հինգշաբթի օրը, կէս օրէն երեք ժամ ետքը, այս շոգենաւ Մարմարա կղզին արեւմտեան կողմէն ուժը մղոն հեռու գտնուած պահուն հանդիպեցաւ գերմանական Էվէլին շոգենաւին, որուն գործակալներն են հոս Պ. Պ. Ակելասիօ Սֆէյցօ և Ընկերութիւն և որ նոյն առաւօտուն ճամբայ ելած էր Պանտրմայէն՝ հանածոյ բեռցած, զոր Համպուրկ պիտի տանէր։ Տակաւին յայտնի չէ թէ ինչ կերպով տեղի ունեցաւ այս արկած. երկու շոգենաւերը զիրար դիմաւորեցին և աճեղ բախում մը առաջ եկաւ։ Էվէլին զարնուեցաւ առաջակողմի լցարանէն ուր ջուրի անհագին ճամբայ մը բացուեցաւ, և ինը վայրկենի մէջ արկածեալ շոգենաւը ծովասոյզ կ'ըլլար չիպ չիտակ։ Նաւապետն էր Պ. Պեօկմէջէր կը գտնուէին 25 նաւաստ և 8 ուղեւոր որոց երեքը տղայ։ Ամենքն ալ ազատուեցան Բ...-Թէյ...ի կողմէ, որ երէկ առտու Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց՝ բերելով ար կածեալ շոգենաւին ուղեւորներն ու նաւաստները։ Բ...-Թէյ... ցռուկին կողմէն ծանրապէս վնասուած է։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱԷՆ կը հեռագրեն թէ Եգիպտացի Միւշիր Իպրահիմ փաշա մեռեր է նոյն քաղաքին մէջ։ Ցուղարկաւորութիւնը մեծ հանդիսիւ կատարուելով մարմինը Գահիրէ փոխադրուեր և հոն յատուկ դամբարանի մը մէջ ամփոփուեր է։

ՀԱԼՔԱԼԸի անասնաբուժական վարժարանի բարձրագոյն դասին վկայականի քննութիւնք երէկ սկսան։ Այս տարի նոյն վարժարանը երեսուն աշակերտներ պիտի ընդունուին, տասը՝ Կ. Պոլսէն և 20ը՝ գաւառներէն։ Նոյն վարժարանը մտնել փափաքողաց անուններն արձանագրելու համար մինչեւ օգոստոս 20 պայմանաժամ տրուած է։

ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ ԴԱՏԱՍՏԱՆ. — Ամասիոյ Նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր Հիւսէյին Սամի էֆէնտի օրինաց հակառակ ընթացից մէջ գտնուած ըլլալով, Դատական Նախարարութեան հրամանաւ դատաստանի ենթարկուած և յետ դատավարութեան դատաստան տեղի չունենալու որոշում տրուած էր։ Դատական Նախարարութիւնը քննելով այդ վճռագիրն, ինչպէս նաեւ խնդրոյն վերաբերեալ թուղթերը, այդ վճիռն իբրեւ օրինաց հակառակ ջնջուած և թուղթերը վերադարձուած են Սեբաստիոյ վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազին, ըստ օրինի վերստին դատաստան կատարուելու համար։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դրան առողջապահական ճիւղին կողմէ՝ վիրաւորեալ զինուորաց համար երկու տեսակ վիրակապներ պատրաստուած էին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայուած է որ այդ երկու տեսակին առաջինն ընդունուի և առաջին վիրակապ անուամբ բաժնուի զինուորաց։

ՏԱՍԸ ՏԱՐԻ ԵՏՔ. — Նախընթաց օր Ոստիկանութիւնը Թօփհանէի կողմը ձերբակալեց Նազըմ անուն նաւավար մը որ տասը տարի առաջ Տրապիզոնի Սիւրմէնէ գաւառակին մէջ Էմին Ալի անուն մարդ մը սպաննած և իր ոճիրն անհետացնելու համար, դիակին մարմինն յօշոտած էր։ Այդ թուականէն ի վեր անյայտ եղած էր։ Այս վաղեմի չարագործին նաւակին մէջէն լեցուն հրացան մը գտնուեցաւ։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ. — Առջի օրը, ճարտարապետ Պ. Վալօրի կառքով կայս. Թանգարանի ճամբէն կանցնէր, երբ ձիերը խրտչեցան։ Կառապանին պաշարիւն ընթացքին շնորհիւ, Պ. Վալօրի անվնաս կրցաւ դուրս ցատկել. կառքը շրջեցաւ քարակոյտի մը վրայ, և կառապանը միայն վիրաւորուեցաւ թեթեւապէս։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԻՒՆ. — Վերջին յուլիս ամսուան միջոցին, Կ. Պոլսոյ և արուարձաններուն մէջ 808 մահեր պատահած են, որոց 419ը այր և 389ը կին։ Իսլամներէն մեռած են՝ 438 հոգի, 206 այր և 232 կին։ Քրիստոնեայներէն՝ 327 հոգի, 186 այր և 141 կին։ Իսկ հրեայներէն 43 հոգի, 27 այր և 16 կին։ Այդ ամսուան միջոցին մեռնողներուն ընդհանուր թիւը նախորդ տարւոյ միեւնոյն ամսուան մեռնողներէն 23 պակաս է։ 1892 յուլիսին մեռնողներուն մէջ ծաղկախտէ մեռնողներ կան վեց հոգի, իսկ ներկայ յուլիսին՝ հինգ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Մանասդըրի Կէօրիճէ գաւառին մէջ մէկ քանի անգամ երկրաշարժի ցնցմունք զգացուելով տան մը մէկ մասին պատերը փլեր են։

ԿԱԼԱՑԻ օսմանեան փոխ-հիւպատոս Տիմիթրաքի պէյ, որդի զինուորական բժիշկ Լէֆթէր փաշայի, նախընթաց օր իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՊԱՇԱՐԱՆՔ. — Գօնեայի Նէվշէհիր գաւառակին մէջ պաճարախտ երեւան ելած ըլլալով, նահանգին քննիչ-անասնաբոյժը նոյն գաւառակը պիտի ղրկուի։

ԱՓԻՈՆ. — Անցեալ տարի մինչեւ օգոստոսի սկիզբը Իզմիրի հրապարակին վրայ 1770 կողով ափիոն ծախուած էր, մինչդեռ այս տարի նոյն հրապարակը փոխադրուած ափիոնի քանակութիւնը 388 կողով է։

Պ. ՄԱԹԻԷՕԻ գործարանին մէջ արհեստական ոտքեր ու թեւեր շինելու արհեստն ուսանելու համար մէկ քանի սպայնիր Փարիզ ղրկուած էին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայուած է որ անոնցմէ նաւային հարիւրապետ Հիւսէյին էֆէնտի մայրաքաղաքս բերուի իւր ուսած արհեստն հոս ի գործ դնելու համար։

ԲԵՐԱՅԻ պատժական ատեանը նախընթաց օր դատեց Թէրսանէի Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Սալիհ էֆէնտին, որ Պէշիքթաշի գծին վրայ բանող Թրամվէյի կառքերէ միոյն մէջ տոմսակավաճառ Ալէքօի հետ տոմսակի գնոյն համար կռուի բռնուելով ոտքի հարուածով մը կառքին վերի յարկէն վար ձգած էր Ալէքօն։ Սալիհ էֆէնտի դատապարտուեցաւ երկու ոսկի հատուցանելու Ալէքօին, ինչպէս նաեւ դատական ծախուց վճարման։

ՈՃԻՐ. — Առջի գիշերն ի Կէտիկ Փաշա՝ Հաճի Էմին և Ռոստոմցի Մկր կռուի բռնուելով՝ Հաճի Էմին իւր դաշոյնը քաշելով մէկ քանի տեղերէն ծանրապէս վիրաւորեց Մկրը։ Ոճրագործը փախաւ և վիրաւորեալը կեդրոնական բանտին հիւանդանոցը տարուեցաւ։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

Մնակեան Թատերախումբը այս գիշեր Սկիւտարի Պէյլէր-օղլուի Թատրոնին մէջ ընտանեկան ներկայացում մը պիտի տայ ի նպաստ Սկիւտարու ազքատ հիւանդաց խնամակալութեան։ Ներկայացուելիք խաղն է ՁԵՌՆԱՍՈՒՆ կամ հայր մը որուն ցօտ ըլլայ ... հայր է գեղեցիկ տեսարան, որուն պիտի յաջորդէ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը՝ Երկու ...։ Ցիշեալ Խնամակալութիւնը որ իրեն դիմող աղքատ հիւանդներն ու կարօտեալներն առանց ազգի խտրութեան կը խնամէ, իրաւունք ունի յուսալու թէ Սկիւտարի Պատ. հասարակութիւնը պիտի հաճի քաջալերել զինքը սոյն թատերական երեկոյթին առթիւ։

* *

Պ. Թ. Ֆասուլեաճեանի վերակազմեալ թատերական խումբը իւր առաջին ներկայացումը կուտայ այս գիշեր Քնալը կղզիի թատրոնին մէջ։ Ներկայացուելիք խաղն է ԲԱՐԻԶՕՒ ԱՂՔԱՏՆԵՐԸ 7 արարով ծանօթ տրամը։

Վաղը գիշեր ևս նոյն թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուի ՍԱՆԹՐՕՓԵԶԻ ՏԻԿԻՆԸ տրամ 5 արարով։

Այս երկու ներկայացմանց մէջ գլխաւոր դերակատարներն են՝ Պ. Պ. Թ. Ֆասուլեաճեան, Ս. Պենկլեան, Սէֆէրեան, Մատթէոսեան, Ե. Ֆասուլեաճեան, Պարոնեան, Քիւբէճեան, Փափազեան, և Օ. Տիկնայք Զապել Հէքիմեան, Ն. Սաթինիկ, Պերճիկ, և Օր. Քնար։

ՏԻԿԻՆ ՍԱՆՏՐԷ ԲԱԳԱՌ

Բերայի երկու ամառնային թատրոններն ալ գրաւուած ըլլալով իտալական խումբերուն կողմէ, Բրինքիբօցինիները պիտի օգտուին այս առթէն՝ ֆրանսերէն ներկայացում մը վայելելու համար, զոր կազմակերպած է տիկին Սանտրէ Բագառ իր խումբէն մնացած քանի մը դերասաններու հետ։ Ներկայացումը տեղի պիտի ունենայ այս գիշեր, նաւամատոյցի գազինոն։ Ցայտագիրն ընտրանօք պատրաստուած է։

Թէփէ-Պաշըի Թատրոնին մէջ իտալական օբէրայի խումբը պիտի ներկայացնէ այս գիշեր Un ballo in Maschera և Քօնքօրտիայի խումբը Lucrezia Borgia։

Լ'Էքօնոմի Էնթէրնասիօնալ ապահովագրական ընկերութեան Տնօրինութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ այն բաժանորդներն որք չեն վճարած իրենց ամսական բաժանորդագինները, փութան վճարել դիմելով ընկերութեան գրասենեակն եւ կամ հաւաքչաց եւ գաւառաց համար ալ գործակալներուն։ Հակառակ պարագային՝ չպիտի կարենան մասնակցիլ յառաջիկայ 1893 սեպտեմբեր 1 ի [Հ. Ե.] բաշխման։

Տնօրէն ի Թուրքիա
Սիրքեճի — Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆ
Կիւլպէնկ Խան Նօ. 26-27 — 743

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀԱՒԱՍԵՍ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՖԻԱ, 25 Օգս. — Առողջապահական խորհրդոյ որոշմամբ, երկաթուղւոյ ճամբով Թուրքիայէն եկող ճամբորդներ սահմանագլխին վրայ պիտի ենթարկին բժշկական այցելութեան և գոլից ապանեխման։ Նոյն տեղէն ծովու ճամբով եկողներ հնգօրեայ քառանթինայի պիտի ենթարկին։ Դանուբի վերի կողմէն եկողներ՝ ութօրեայ քառանթինայի։ Զարիպրոտի քառանթինան հինգ օրուան բարձրացած է օգոստոս 15/27էն։ Կարգ մը ուտելեաց և նիւթոց Պուլկարիա ներմուծումն արգիլուեցաւ։

ԿԱՑԵԼ. — Մեծ բազմութիւն, մակոյկներով ջանագնացութիւն կազմած, փայլուն ցոյց մ'ըրին ի պատիւ Թագաւորին, գահաժառանգին և Վիլհէլմ կայսեր եղբօր, աղաղակելով կեցցէ՛ Իտալիա, կեցցէ՛ Գերմանիա, կեցցէ՛ Երրեակ Նիզակակցութիւն։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Հրամանագիր մը պիտի հրատարակուի, որով ցորենի և այլ արմտեաց Աւստրիա-Հունգարիա և Ռումանիա փոխադրման համար երկաթուղւոյ սակերը 40 առ 100 պիտի զեղչուին։

Սակարան

ՇԱԲԱԹ, 14 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 30
3 » Փարիզի »		23 05

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		24 01½
Բերայի մէջ		— —
Առաւօտուն բացուեցաւ		24 01
Կէս օրին		24 01
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		88 20
» ժամ 5ին		88 20

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Միւն	Սէրի	54
»	»	33 25
»	»	24 87

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 20
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 25
Պանք տը Քօնս.	» »	3 05
Օսմ. Շանժ է Վալէօր	» »	4 12
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 24
Թրամուէյ	» »	511
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	326
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	84 ¼
Բաժնեթուղթ Լօսիլօսի		32 50

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 25 Օգոստոս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 10
» » 4 ½ %	103 80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 12
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	485
Բրիօրիթէ Թիւքք (1890)	453 12
Ռումանեան Երկաթուղի	85
» Րէժիի բաժնեթուղթը	381 25
Պանք Օթօման	569 37
Քրէտի Լիօնէ	772 50
Իտալական Ռանթ 5 %	84 05
Եգիպտական միացեալ	— —
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 350
Օսմանիյէ Օսմանեան քօնսօլիտէ	411 87

ԼՈՆՏՈՆ, 25 Օգոստոս

Անգլ. քօնսօլիտէ	97 43
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 81
» » » Ա.	54
» » » Բ.	33 25
» » » Գ.	22 75
Օսմ. փոխառութիւն 1871	96 55
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լգն)	94 75
Պանք Օթօման	12 56
Այտընի երկաթուղի	12
Գասապայի երկաթուղի	13 50
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	99 50
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	102 25
Հելլենական 5 %	35
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 562

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆԸ

Վաղը կը կատարուի Սուրբ Կոյս Մարիամի ի յերկինս Վերափոխման տօնը։ Ցիսուսի յարութենէն յետոյ շատ չապրեցաւ Մարիամ, հազիւ 13—15 տարիի չափ։ Մեռաւ նա աւանդելով իւր սուրբ հոգին, որպէս կը գրեն ժամանակակից հայրապետներ, նոյն իսկ իւր Աստուած զաւակին, որ երկինքէն հրեշտակներու հետ իջնելով փառաւորեց իւր մայրը և այս անմեղ ու անբիծ Ազատին մարմնով եւս փոխադրեց ի յերկին։ Բան մը որ վերջին դատաստանի օրը պիտի ըլլայ արդարներու, եղաւ կանուխէն Մարիամին ի պատիւ իւր աստուածամայրութեանը։

Բոլոր քրիստոնեայ եկեղեցիներն Աստուածածնայ Վերափոխման տօնը միշտ օգոստոս 15ին կը կատարեն, անխախտ, միայն թէ Հայոց եկեղեցին, ա՛լ աւելի յարգ տալու համար Աստուածամօր, և սա հաւատով եւս թէ Ցիսուսի աստուածութեան համար Մարիամն է այսօր դշխոյ երկնից, ուստի կիրակի օր կը տօնէ նորա վերափոխումը, այլ սակայն միշտ օգոստոսի մէջ։

Չէ եղած Սուրբ մը կամ Սրբուհի մը որ սիրուած ըլլայ այնքան, որքան Տիրամայրն է եղած։ Բոլոր Հայոց եկեղեցիներուն մէջ, ամեն տուն և ամեն տեղ, Աւագ-Խորաններու Աւագ պատկերն է Աստուածածինը Ցիսուս մանուկն ի գրկի։ Անփոփոխ պէտք է որ միայ այդ պատկեր. ոմանք իրն են, որ տաղաւարներու օրեր կը փոխեն, այսինքն օրուան տօնը նշանակող պատկեր կը դնեն, եթէ Խաչի է, խաչելութեան պատկեր, եթէ Զատիկ է, Ցարութեան պատկեր և այլն։ Այս կրօնական զեղծումը միայն մայրաքաղաքիս մէջ կը տեսնուի, և ոչ երբեք ի գաւառս։ Աւագ-Խորանի այս պատկերը մեր բոլոր եկեղեցիներն ունին, ամենօրեայ է միշտ ի բաց առեալ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին, որ չունի, ըսել է թէ նա ընդհանուր կանոնէ շեղած է։

Վաղուան կատարուած ուխտաւորութիւններն ալ արտաքարգ են. Արմաշու և Բարձրաքոհիքի ուխտաւորութիւնք, ուր Սուրբ Խաչի տօնին կը կատարուին, վաղը պէտք է որ կատարուին, քանի որ ուխտը յանուն Աստուածածնի են, իսկ Թէքիրտաղի ուխտաւորութիւնը պէտք է որ կատարուի Սուրբ Խաչի տօնին, քանի որ ուխտը անդ յանուն Խաչի են։ Որքան որ այսչափ կը գրուի, չկայ ուրիշ նպատակ, բայց եթէ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան ցոյց տալ կանոնականը և ստոյգը։

ՆԱՀԱՊԵՏ

ՀՈՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ
ՓՈՐՁԵՐ

ԿԹԵԼ, ԵՐԿՈՒ ԹԷ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

Արեւմտեան երկիրներու տուներուն մէջ երեք անգամ կը կթեն կովը, աւելի մէջ երկու։ Հողագէտներէ ու հողագործներէ առաջ նահապետական ժողովուրդը երեք անգամ կթելու առաւելութիւնները նշմարած է և ի գործ կը դնէ մինչ իսկ գաւառներու մէջ։

Կով մը, եթէ 24 ժամու մէջ երկու անգամէ աւելի կթուի, կաթի քանակութիւնը անմիջապէս փոփոխութիւն կը կրէ։

Վօլֆ կով մը ընտրած է որոյ վրայ հետեւեալ փորձերն ըրած է. սա օրը երեք անգամ կթելով 11 աւուր մէջ 161 լիթր կաթ կթած է. նոյն կովը օրը երկու անգամ կթելով 11 աւուր մէջ առած է 139 լիթր կաթ. ինչպէս կը տեսնուի 22 լիթրի տարբերութիւն մը կայ ի նպաստ առաջնոյն, այսինքն երեք անգամ կթուած օրերն 2 ական լիթր աւելի առած է։

Վօլֆի փորձը կրկնեցի Թիքէնճիկի մէջ Թուրքիոյ սախական ցեղի կովերու ու գոմէշներու վրայ. գրեթէ 400 դրամի տարբերութիւն մը կովերու կաթին և 300էն քիչ աւելի գոմէշներու կաթին վրայ աւելցաւ, եթէ Վօլֆի և իմ ստացած արդեանց տարբերութիւնը շատ է, պատճառը սա է թէ՝ իմ փորձի գրած կենդանիներս գէշ կաթնտուներ էին՝ առ ի չգոյէ լաւին։

Այս երկու փորձերէն կրնայ հետեւցուիլ թէ՝ Ա. Օրը երեք անգամ կթելով՝ կաթի քանակութիւնը այնքան շատ կաճի որքան կենդանիք լաւ կաթնտու են. Բ. Օրը երեք անգամ կթելով՝ կաթի քանակութիւնը կաճի 10-20 %։

Քանի որ քանակութիւնը կը շատնայ, տեսակը չի՞ գէշնար արդեօք։ Ո՛չ, 100 մաս լուծուելով

	Օրն երեք անգամ կթուած կաթէն	Օրն երկու անգամ կթուած կաթէն
Ջուր	87·6	87·9
Կարագ	4·1	3·5
Պանրային	4·5	4·4
Կաթնաշաքար, աղեր	3·8	4·2
	100	100

Լուծուած կաթերը միեւնոյն կովինն են, բայց օրը երեք անգամ կթուած կաթն աւելի կարագ կը պարունակէ, հետեւաբար պէտք է նախընտրել օրը երեք անգամ կթածն, որ քանակութեամբ շատ, տեսակ լաւ է։

Օրուան իւրաքանչիւր ժամերուն կաթն միեւնոյն քանակութեամբ կարագ չի պարունակեր, ինչպէս Վիդ իւր եօթն լուծումներովը կը ցուցնէ.

	Հազար մաս կաթի մէջ կարագ
Առաւօտեան կաթ	46·07
Միջօրէի կաթ	41·46
Երեկոյեան կաթ	52·14

Քանի ծիծերը շուտ պարպուին՝ այնքան շուտ կը լցուին, եթէ օր մը գէշ կթուի ո՛չ միայն այն աւուր կաթէն կը կորսուի հապա նաեւ յաջորդ օրուընէն, որովհետեւ ստինքները կը ծուլանան, այսինքն գեղձային գործութիւնը լքուած ըլլալով՝ արիւնը չի կրնար մանել ծիծին մէջ, գեղձերուն ալ չունենալով պարապ տեղ ու արիւն չի կրնար պատրաստել կաթ։ Ուստի կենդանիք պէտք է կթուին մինչեւ վերջին կաթիլը. կովատէրք պէտք է հսկեն կթողներու վրայ, որպէս զի կաթ չի թողուն ստինքներու մէջ ծուլութեամբ կամ անհոգութեամբ, եթէ ո՛չ օր ըստ օրէ կաթի քանակութիւնը կը նուազի և վերջապէս կովը կը ցամքի։

Ոչ աւելի ոչ պակաս, առաւօտ, ցերեկ և երեկոյ, օրն երեք անգամ կթեցէք ու հարիւրին 10—20 աւելի շահեցէք։

Գ. Գ. ՄԵՍԱՏՈՒՐԵԱՆ
Թօփ-Գաբու

ԴԱՐՁԵԱԼ ՕՐԹԷԿ

Այս անգամ առանց Սըչանի։

Չի կարծէք սակայն որ աննկուն ջրհանկիրը կամ իր արհեստակիցները խոյս տուած են մրցումէ. ընդհակառակն, առաջին երկու յաջող փորձերէն ետք, տրամադիր են նոր և աւելի կարեւոր փորձ մը կատարել իրենց սրունքները չափելու համար ֆրանսացի վազողին սրունքներուն հետ. և սակայն «չոգեմարդը» չուզեր առ այժմ զիրենք ընդունիլ իբր մրցակից։ Եւ չիտակը, իր տեսակէտով, անիրաւ ալ չէ այդպէս մտածելուն։

Պ. Օրթէկ երէկ լրագրոյս խմբագրատունը ներկայացաւ իմացնելու համար թէ վաղն իրիկուն արագավազութեան մրցում մը պիտի կատարէ ի Բերա, Պ. Վէյսի հետ, որ չորս տարի առաջ նոյն դիրքին մէջ գտնուեցաւ Սըչանի հանդէպ՝ յորում կը գտնուի ինքն այս պահուս։ Պ. Վէյս և Պ. Օրթէկ Թէփէ-Պաշըի պարտէզին շրջանը պիտի կատարեն 120 անգամ՝ մէկ ժամուան և 10 վայրկենի մէջ։ Մինչեւ հոս ըսելիք մը չունէինք չոգեմարդուն. բայց իր բերած յայտարարութիւնը սա տողը կը պարունակէր. — «Նկատելով մրցման կարեւորութիւնը, ո՛չ մէկ ջրհանկիր չպիտի ընդունուի։»

—Այս պարբերութիւնը մեզի անհասկընալի կը թուի, դիտել տուինք քաղաքավարօրէն։

—Այնպէս կարգադրած ենք, պատասխանեց երիտասարդ սպանիացին, քիչ մը զարմացած մեր հետաքրքրութենէն։

—Ուրեմն Սըչանը չպիտի՞ կրնայ մրցումին մասնակցիլ։

—Ո՛չ ինքը ո՛չ իր ընկերները։

—Պատճա՞ռ։

—Որովհետեւ գրաւ դրուած գումարը կարեւոր է։

—Չի՞ կրնար ըլլալ որ հանդիսականներուն մէջ գտնուին այնպիսի անձեր, որք ջրհանակիրին կողմէ դնեն որոշուած գումարը։

—Անկարելի չէ, ըսաւ Պ. Օրթէք վաբանելով ... բայց այս անգամ միմիայն Պ. Վէյս և ես պիտի մրցինք։

—Ուրեմն սահմանափակ և պայմանաւոր մրցում մըն է այս, որ հետեւաբար նախորդին հանելանութիւնը չունենար։ Այս կերպով միայն կրնանք ծանուցանել մեր ընթերցողներուն։

Իրաւունք չունենալով այս մասին աւելի առաջ երթալ խօսակցի մը հետ որ այնքան քաղաքավար էր որքան լաւ վազող է, ուրիշ կէտի մը վրայ դարձուցինք խօսակցութիւնը։

—Հապա՞ ուր մնաց Բերայէն մինչեւ Պէյիւքտէրէ ձեր կատարելիք մրցումը։

—Այդ ծրագրէն հրաժարիլ հարկադրուեցանք, որովհետեւ ըսուեցաւ մեզ թէ կարելի չը պիտի ըլլայ այդ երկար ճամբուն վրայ պէտք եղած թուով հսկող անձեր դնել։

—Ուրեմն ալ չպիտի՞ մրցիք Սըչանին հետ։

Այս անունը, յայտնապէս կերեւէր, որ կրակոտ օտարականին ջիղերը թունդ կը հանէր։

—Այո՛, վերջին անգամ մըն ալ, Թէփէ-Պաշըի պարտէզին մէջ։ Եւ որպէսզի հանդիսականներու բազմութիւնը արգելք չըլլայ մեր վազքին և չփոթութիւն չպատճառէ, այդ օրը միմիայն պաշտօնական անձեր և մամլոյ ներկայացուցիչները պիտի հրաւիրենք։

—Փաղափարնիդ ողջունելի է։

Ալ ըսելիք մը չէր մնար Պ. Օրթէքին ուրուն յաջողութիւն մաղթեցինք վաղը գիշերուան մրցումին համար, սպասելով վերջինին, —որ եթէ իրապէս տեղի ունենայ,— վճռական փորձ մը պիտի ըլլայ։

* *

Աւրթն է ըսելու թէ Ամերիկայէն արագավազութեան մրցումներու լուրեր կը հասնին, որոնց քով նշանակութիւն չպիտի ունենան այստեղ կատարուածները։ Ֆրանսացի հռչակաւոր վազող մը, Պ. Կրանտէն, Շիքակօ կերթայ չափուելու համար Պ. Շմիտի հետ որ իրեն չափ համբաւ ունի նոր աշխարհին մէջ։ 5000 ֆր. պարգեւ պիտի տրուի երկուքէն անոր որ կարենայ անընդհատ վազել ... Եօնկոնսթոն Երկուժով, ի՛նչ տեղւոյ վրայ ալ ըլլայ։ Ցետոյ, ամերիկացի ու ֆրանսացի մրցակիցները ոտքով Նիւ-Եօրքէն Շիքակօ պիտի երթան. առաջին հասնողը պիտի ստանայ 10,000 ֆրանք։ Երրորդ փորձին մէջ, —Շիքակոյէն Նիւ-Եօրք գառնալ, դարձեալ ոտքով, — յաղթանակը տանողը պիտի ստանայ 25 հազար ֆրանք պարգեւ։

Եթէ Սըչան լրագիր կարդացող մը ըլլար, ինչպէ՞ս պիտի չլանային աչքերն՝ այս թուանշաններուն հանդէպ. երկու հազար ոսկիի մօտ պարգեւ, —ամբողջ հարստութիւն մը ջրհանկիրի մը համար, —և այս՝ երեք վազքի համար միայն։ Որչա՛փ պիտի երազէր խեղճ մարդը թեւեր ունենալ և Ամերիկա հասնիլ մրցման օրէն առաջ, — բաւական է որ այդ մրցումներն ալ սահմանափակ չըլլային վազուածին նման։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

Վ Ճ Ռ Ա Գ Ի Ր

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ԱՏԵՆԻ ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՃԻՒՂԻՆ

(Շարունակութիւն երէկի թիւէն)

Նկատելով որ ունայնաբանութիւններ պարունակող ազդարարութեանց փակցուելու դէպքին օրերը Թումաեան Կարապետ կրնար Մարզուանէն հեռագրաւ ու նամակաւ կատարել այն գեկոյցները, զորս Սամսոնի ջաղացքին գործերուն համար Ամասիա գտնուող գերմանական հիւպատոսին միջոցաւ ընել պիտի տար ի Սամսոն և թէ իր նպատակը եթէ իրօք ջաղացքի գործերը բերել տալ ըլլար՝ աւելի յարմարագոյն պիտի ըլլար որ ուղղակի Սամսոն երթար, նկատելով որ նոյն դէպքը պատահած օրերն Ամասիա գացած է և թէ անոր Ամասիա գտնուիլը ծանուցեալ գիշերն Ամասիոյ մէջ ալ ունայնաբանութիւններ պարունակող ազդարարութիւնք փակցուած են, մինչդեռ ինք այդ պարագան բոլորովին չը գիտնալ ձեւացնելով ըսած է թէ ճամբան կառապանէն իմացեր է, նկատելով որ այս պարագաներէ կը հասկցուի թէ այդ ազդարարութիւնները փակցնել տալու համար Ամասիա գնացած է.

Նկատելով որ Թումաեան Կարապետ թէև կուզէ ցոյց տալ թէ իր կնոջ հետ ունեցած թղթակցութիւններ կը վերաբերին հանգանակութեան այն հիւանդանոցին, որուն համար կ'ըսեն թէ որոշած են կառուցանել ի Մարզուան, սակայն այդ թղթակցութիւնները պարունակող նամակին մէջ՝ թղթակցութիւնները բաց նամակով չկատարելու համար եղած զգուշական յանձնարարութիւնը, իրեն խոստովանութիւնը թէ որոշեր են այդ հիւանդանոցը երեք-չորս հազար ոսկիով կառուցանել, կնոջը կողմէ իմաց տրուիլը թէ երեք հազար ոսկւոյ չափ հաւաքուած է, թէ այդ կերպով իրենց որոշած շէնքին համար հարկ եղած գումարը մօտաւորապէս ամբողջովին ձեռք անցուցած են և նամակին այն մասը, յորում բացորոշ կերպով ըսուած է թէ իրենց ազգականք այս պարագայէն տեղեկութիւն չունին, յայտնի կ'ընեն թէ այդ թղթակցութիւնք կը վերաբերին այն բանին, որ իրենց մէջ որոշուած է.

Նկատելով որ նամակին այն պարունակութիւնը՝ թէ հիւանդանոցին շինութեան համար խորհուրդ հարցուած անձերէ ոմանք ըսեր են թէ այդ գործ չկրնար ի գլուխ հանուիլ և թէ ոմանք ալ գոված են, կ'ապացուցանէ որ այն խնդիրն, որուն համար ոմանք ըսած են թէ չկրնար ի գլուխ հանուիլ և որ կատարուած թղթակցութեանց հիմը կը կազմէ, հիւանդներու յատուկ շէնք մը շինելէ բոլորովին տարբեր բան մ'է, նկատելով որ հիւանդանոց մը հաստատելու նման բարենպատակ գործ մը հանրութեան կողմէ կը գովուի ու կը գնահատուի և թէ այդ առթիւ եթէ դիտողութիւն մը ըլլայ, այն ալ միայն հարկ եղած դրամը ձեռք բերելու և չբերուելու մասին պիտի ըլլայ, մինչդեռ ոմանց դիտողութիւնը թէ այդ գործ չկրնար ի գլուխ հանուիլ, յայտնի կընէ որ թղթակցութեան այդ մասը բնաւ վերաբերութիւն չունի հիւանդանոցի խնդրոյն հետ, նկատելով որ նպատակն եթէ իրօք հիւանդանոց մը կառուցանել է, պէտք էր որ Եւրոպայի հայոց առաջնորդին, որուն հետ այդ առթիւ տեսնուած է և կը յուսայ թէ բաւական շատ հանգանակութիւն մը պիտի ընէ, տրուելիք ապահովութիւնը սա ըլլար թէ շինուելիք հիւանդանոցին մէջ հայ հիւանդներ ալ պիտի ընդունուին, մինչդեռ կ'ըսէ թէ ուղեւորութիւնը հին եկեղեցւոյն համար էր և նպատակը ո՛չ թէ բողոքական ընելու՝ այլ բան իսկ քրիստոնէութեան համար է և թէ խօսուելով բողոքականաց ու հայոց միջեւ եղած ցրտութեան և նոյն առաջնորդին գտնուած եկեղեցւոյն հարստութեան վրայ, պէտք մը ցոյց տուած է այս կողմի հայոց եկեղեցւոյ թաղական խորհուրդներէն յանձնարարականներ առնելու, նկատելով որ այս պարագաներ ցոյց կուտան թէ հիւանդանոց բանն՝ խռովարարական խնդրոյ մը վերաբերեալ կարգախօս մ'է, երկու ամուսիններու միջեւ որոշուած.

Նկատելով որ այն հարցումը՝ թէ Հիւանդանոց շինելու և այդ նպատակաւ հանգանակութիւն կատարելու համար կայս. կառավարութեան տեղեկութիւն տրուած ու անկէց արտօնութիւն առնուա՞ծ էր թէ ոչ, ուրիշ բանի համար չէր բայց եթէ քննելու և ստուգելու թէ նոյն թղթակցութեանց մէջ յիշուած հիւանդանոցի խօսքը բուն իսկ նպատակի՞ն համար կը գործածուի թէ ոչ, որովհետեւ ոչ-մահմէտական հասարակութեանց հիւանդանոցի նման բարենպատակ հաստատութիւններու կառուցման համար ունեցած արտօնութիւնը՝ ցանոնք ազատ չը կացուցանեն այդ կարգի հաստատութեանց կառուցման համար կայս. կառավարութենէն, ըստ օրինի, արտօնութիւն առնելէ.

Նկատելով որ կնոջը կողմէ գրկուած հարիւր ոսկիով պատահական հիւանդանոց մը հաստատուած է կըսուի, ուրկից կը հասկցուի թէ սխալ են գործադրել իրենց որոշումը, թէ մինչեւ կը պարտէին իրենց այս որոշման վրայ տեղեկութիւն տալ կայս. կառավարութեան, չեն կատարած այդ պարտականութիւնը, թէ այդ նամակի պարունակութենէն և Թումաեանի յայտարարութիւններէն կը հասկցուի որ կինը Զուիցերիացի է և տղաքներն ու ազգականները Զուիցերիա կը գտնուին, թէ քանի որ Մարզուանի մէջ հիւանդանոց մը կառուցանելու դիտաւորութեան համար կինը՝ իր զաւակներէն ու ազգականներէն հեռացնելով և իր երկրէն դուրս օտար երկիրներու մէջ քաշուն ու հանգիստը զոհելով թափառեցնելու ատրիճան զոհողութիւն մը յանձն առնուած է, Կարապետ Թումաեան տեղական ժողովրդեան ո և է տեղեկութիւն մը չէ տուած ու նպաստ մը չէ խնդրած, ինչ որ կապացուցանէ թէ իր կնոջ հետ մտադրած խնդիրը գաղտնի գործ մ'է.

Նկատելով որ իւր կնոջ եւրոպացի ըլլալէն չը հետեւիր թէ օսմ. կայս. կառավարութեան դէմ ճշմարտութեան հակառակ բանախօսութիւններ կրնայ ընել, թէ քանի որ այդ կին մէկ քանի տարիներ Մարզուան բնակած է, աչքովը տեսած է ազդարարութիւնն օսմանեան կայս. կառավարութեան, որուն հպատակութիւնն ընդունած է իւր ամուսնութեամբ ինչպէս նաև կայս. բոլոր հպատակաց ծանուցեալ անդորր ու բարեբաստիկ վիճակն որ նախանձելի է բոլոր քաղաքակրթեալ երկիրներու համար և զոր անկարելի է ուրանալ, թէ այդ կին առանց գիտնալու եթէ կայս. կառավարութեան դէմ ո և է զգացում ունէր, ի նկատի առնլով իւր ամուսնոյն գաղափարներն ու տեղեկութիւնները, որուն բնականաբար պիտի մասնակցէր, ինչպէս նաև իւր մօտէն տեսածները, օսմ. կառավարութեան երախտագէտ մնալէ ու անոր գովեստը տալէ զատ իրմէ ուրիշ բան մը սպասել անկարելի է, թէ Թումաեան Կարապետ, ինչպէս ինք ըսած է, ո և է պատճառ չըլլալով իւր կնոջ պատուիրելը թէ օսմ. կառավարութեան դէմ բանախօսութիւններ ընելէ զգուշանայ, անպատշաճ է, և այդ կերպով Թումաեան Կարապետի այն խօսքը թէ այդ կարգի պատուէր մը ու գեկոյց մը ըրած է, ցոյց կուտայ թէ կինը՝ ընկերացնելով գատի նիւթ եղող իւր անօրի գործելու ու նպատակներու համար ունեցած գաղափարներուն, յանձնարարելով որ կայս. կառավարութեան դէմ գտնուի և սա ու ան իրենց խռովարարական գաղափարաց գործադրման գրգռելու աշխատեցնէ Թումաեանի նպատակն է այդ կերպով իւր կնոջ կողմէ եղած վնասակար բանախօսութեանց, որուն համար ի՛ր բնաւ չը ուրանալ, պատասխանատուութենէն ազատելու նպատակաւ պաշտպանութեան միջոց մը ընել.

Նկատելով որ Թումաեան Կարապետի ու Գայաեան Յովհաննէսի՝ բազմաթիւ ապացոյցներով յայտնուած այդ գործերուն ու ընթացքին դէմ եղած ուրիշ դիտողութիւնք լոկ հաւանականութիւններ են.

Նկատելով որ Արգմանօղլը Յովհաննէս հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ մանրամասնութեամբ յայտարարած և խոստովանած է թէ մէկուկէս տարի առաջ Պուչաքճը Գրիգորի միջոցաւ խռովարարական ընկերութեան մէջ մտեր է և մուտքի ու ամսականի համար վճարելի դրամը Գարա Բարսեղօղլը Դանիէլի յանձներ է՝ Ճէվահիրճեան Ռուբէնի տրուելու համար, թէ Տէօքմէճեան Բարսեղ ու Ճէվահիրճեան Ռուբէն նամակ մը ու ճամբու ծախք տուեր են իրեն Մարզուան երթալու համար և առանց պատուէրին վրայ անցեալ տարի սեպտեմբերի սկիզբը Կեսարիայէն ելնելով Մարզուան գացեր է, թէ նամակը յանձներ է հոն խանութպանութիւն ընող Փափազեան Մկրտիչի, որ զէնքը իր տունը տարեր ու իրիկուան ալ մեծ ապարանք մը տարեր է, թէ այդ ապարանքին որո՛ւնն ըլլալը չգիտեր, թէ հոն ներկայ էին Մարզուանցի Թումաեան էֆէնտի, Անդրանիկ, որուն մականունը չգիտեր, Եոզղատէն՝ Քէչէճեան Միսաք, Սունգուրլըէն՝ Կարապետ, Ամասիաէն՝ Մինրան ու Զորումէն՝ Մինրան, որոց մականունները չգիտեր և Եւդոկիաէն ու Սեբաստիաէն մէկ մէկ անձ, թէ ասոնց ունեցած թուղթերը ընթուելէ յետոյ սկսեր են անգլիերէն ու հայերէն խօսակցիլ, թէ այդ տեսակցութիւն երեք օր տեւեր է, յաւարտ որոյ իրեն թուղթ մը յանձնելով պատուիրեր են տալ ի Կեսարիա իր մարդիկոն, թէ Կեսարիա դառնալուն հասկցեր է որ այդ թուղթը յանդիմանութիւն մը կը պարունակէ եղեր իրեն պէս անկարող ու լեզու չգիտցող մարդ մը ղրկուած ըլլալուն համար, թէ իրմէ բերանացի հարցուցեր են թէ Կեսարիոյ մէջ խռովարարական ընկերութեան անդամոց թիւն ո՛րչափ է, թէ Կեսարիա վերադառնալուն մինչեւ Զորում ընկերացեր է Քէչէճեան Միսաքի ու Կարապետի, որոց առաջինը Եոզղատէն ելած էր և երկրորդն ալ Սունգուրլըէն, թէ նոյն ժողովին մէջ որոշուեր է որ Թումաեան իբրեւ նախագահ ստորագրէ և Անդրանիկ ալ իբրեւ քարտուղար, թէ երեք օր երեք գիշեր այդ ապարանքէն դուրս չեն ելեր, թէ ամենուն խառնակ անուններ դրեր են ինչպէս իրեն ալ Հրանտ, թէ ղրաբանութիւններ պարունակող ազդարարութիւնները Ճէպէճիլիքեան Ցակոբէ ու Տէօքմէճեան Բարսեղէ առնլով, ասոնց պատուէրին համաձայն, Գարա Բարսեղօղլը Դանիէլի հետ Կեսարիոյ մէջ փակցուցեր են, թէ նոյն պահուն վրանին զէնք առեր են, որպէսզի եթէ տեսնող մը ըլլայ՝ սպաննելիք ընեն, թէ Տէօքմէճեան Բարսեղի, Ճէպէճիլիքեան Ցակոբի ու Ճէվահիրճեան Ռուբէնի հրամանաւ և Յովհանօղլը Մամասի հետ՝ երկուքն ալ զինեալ, Անթօն Ռըշտունին Պիլայճէէն առնլով Թալաս զարձեր են և հոն վաստաբան Արսէնի տունը լուր ձգեր են, թէ ատոր վրայ Սիմոնօղլը Արսէն գալով Տաւարչին տունը տարեր է, թէ ազդարարութեանց դէպքին վրայ Տէրէվէնքի գիւղին ջուրի ճամբաներուն մէջ պահուըտելով, անկից Կէմէրէկ երթալու ատեն ի Սուլթան խան ոստիկաններու կողմէ ձերբակալուեր է, թէ փախչելու և պահուըտելու միջոցին վրան գտնուած ըէվոլվէրը քառասուն երկու փամփուշտներէ տասը հատը ճամբան գործածեր է նշանառութեան մարզանքի համար, թէ մընացեալ երեսուն երկու հատն ու սպիտակ բունով Գալաթացի ըէվոլվէրն այդ ոստիկանաց կողմէ գրաւուեր են, թէ ի Մարզուան Փափազեան Մկրտիչ ու Գարակէօզեան խռովարարական պետերէն են և թէ Մարզուանէ վերադառնալուն Գարակէօզեան իրեն կառք մը վարձեր է.

Նկատելով որ Արգմանօղլը Յովհաննէս իւր այս յայտարարութիւնները սկզբամբ և մասամբ դատարանին առջեւ հաստատած ու խոստովանած է և մէկ մասին համար ալ տարբեր մեկնութիւններ տալ ուզած է, նկատելով որ Ալաճաճեան Կարապետի, Տէօքմէճեան Բարսեղի, Ճէպէճիլիքեան Ցակոբի և Ճէվահիրճեան Ռուբէնի թէ հարցաքննիչ դատաւորին և թէ դատարանին առջեւ ըրած յայտարարութիւններն և Փափազեան Բերովբէի արձանագրեալ յայտարարութեանց պարունակութիւնը կը հաստատեն Յովհաննէսի վերոյիշեալ յայտարարութիւնները.

Նկատելով որ Գայսէրլըէլի Հաճի Մուսթաֆի իբրեւ ականատես վկայ տուած վկայութեամբ և վախճանեալ Մուսթաֆի քեռայրն՝ Սէյտ Մէհմէտ այդ ձեւով տուած գեղեկութեամբ ինչպէս նաեւ ոստիկանցինուոր Հաճի Իպրահիմ, Իսմայիլ, Ալի ու Խալիլ աղաներու կողմէ տրուած տեղեկութեամբ և Ահմէտ Միւրգիմօղլը Շապանի արձանագրեալ յայտարարութեանց պարունակութենէն հասկցուած է թէ Արգմանօղլը Յովհաննէս ղրաբանութիւններ պարունակող ազդարարութիւնները փակցնելու ոճիրը գործելէ յետոյ փախստական վիճակին մէջ առ անդ պահուըտելու պահուն, երբ Էսկիշէհիր շրջակայքը այգիի մը տան խոհանոցը ապաստաներ է, Կեսարացի Զավուշօղլը Մուսթաֆա ու ընկերները նոյն տունը եկեր են ջուր առնելու համար, թէ ինք ըէվոլվէրը պարպեր է, որպէսզի զէնքը չձերբակալեն, և սխեր է փախչիլ, թէ անոնք զէնքը հալածեր են, որով չաբուռնակեր է ըէվոլվէրը պարպել, թէ երբորդ հարուածին Մուսթաֆան աջ ականջէն վիրաւորելով սպաններ է.

Նկատելով որ Մուսթաֆա ու Սէյտ Մէհմէտ իմաց տուած են թէ Յովհաննէսի վրայէն գտնուած ըէվոլվէրն այն է որով Մուսթաֆան սպաննած էր, թէ վերոյիշեալ ոստիկանք յայտնած են թէ այն սպիտակ բունով ըէվոլվէրն, որուն համար Յովհաննէս ըսած, թէ իրենն է, ասոր վրայէն գտնուած է՝ փամփուշտներէ երեքը պակաս ըլլալով, թէ դէպքին ու ձերբակալուած պահուն Յովհաննէսի կրած հագուստներու ձեւին ու գոյնին նկատմամբ լրատուներու տուած տեղեկութիւնք կը համապատասխանեն իրեն խոստովանութեանց, թէ այդ մասին քննութեանց ինչպէս նաեւ բժշկական տեղեկագիրներու պարունակութիւնն ալ կը համապատասխանէ տրուած տեղեկութեանց, թէ Յովհաննէս հարցաքննիչ դատաւորին եւ դատարանին առջեւ խոստովանած է որ Կեսարիայէն իբրեւ երեսփոխան Մարզուան գացած է եւ թէ խռովարարական ժողովին մէջ անդի ունեցած հարց-պատասխանիի խնդիրը կապացուցանէ որ տեղեակ է Մարզուանի գումարման նպատակին ինչպէս նաեւ ազդարարութիւնները փակցնելու ատեն տեսնողի մը կամ արգելողի մը դէմ գնելու համար զինուած ըլլալն ալ կապացուցանէ թէ ղրաբանութիւններ պարունակող ազդարարութեանց պարունակութեան վրայ տեղեկութիւն ունի, նկատելով որ Հաճիօղլը Մուսթաֆի, որ Զավուշօղլը Մուսթաֆի սպանութեան գործին համար վկայութիւն տուած է, սպանիչին հետ ունեցած ազգականութիւնն այն աստիճան է որ անոր վկայութիւնը ընդունուելուն արգելք ըլլայ և թէ այդ վկաներու յայտարարութեանց ու տուած տեղեկութեանց մէջ ո և է հակասութիւն չէ տեսնուած.

Նկատելով որ Կիւրինցի Զարուքեան Թորոս հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ խոստովանած է թէ արմտիք ծախելու համար ասկից առաջ Մարզուան երթալուն Թումաեան Կարապետ եղբօր՝ Թումաեան Արթինի կողմէ տպարակ մը թուղթ և ոսկի մը տրուեր է ի Կէմէրէկ Ժիրայրի տրուելու համար, թէ ըստ այնմ այդ իրեն տրուածները յանձնարարեալ տեղը յանձներ է, թէ Թումաեան Արթինի հետ ի Մարզուան տեսակցելուն, ըսեր է իրեն որ Հայաստանի անկախութեան համար ընկերութիւն մը կազմուած է, ինք այդ ընկերութեան գործադիր պաշտօնեայ կարգուած է եւ ընկերութեան անուանը եղած գրութիւնք Եալըն իրեն ձեռքովը պիտի գրկուին, թէ Արթին իրեն տուեր է վկայական մը ընկերութեան կնիքով կնքեալ, որ իւր պաշտօնը կը սահմանէր և ի հարկին իրեն օգնութիւն պիտի ըլլար, թէ այդ վկայականն ստացեր է, թէ տրուած թուղթերը Ժիրայրի յանձնելէ յետոյ, տեսնելով որ վտանգաւոր ծառայութիւն մ'է իր գործածը վրացեր է, թէ առանց վնասակար թուղթեր խոսւզարկուած պահուն, վախէն պատռեր է այդ վկայականը, թէ գործադիր պաշտօնեայ կարգուած ատեն իրեն տրուած վկայականը սխալմամբ Ժիրայրի տուեր է, թէ ի Մարզուան Թումաեան Արթինի հետ տեսնուած ու ընկերութեան գործադիր պաշտօնեայ եղած ատեն, Արթին ըսեր է իրեն որ իւր պարտքը կա՛մ քաջագործութիւն է և կամ մահ և ասկից յետոյ որչափ որ կարենայ՝ տէրութեան թղթատարին վրայ յարձակելով ընկերութեան օգուտ մը ընծայէ, թէ անկից ելնելով Կեսարիոյ չըրջակայ Ս. Կարապետի վանուց մէջ գտեր է Թալասցի Աչճը Բարսեղօղլը Կիւլպէնկը, որուն հաղորդեր է թղթատար զարնելու համար իւր ունեցած դիտաւորութիւնը և Կիւլպէնկ ալ համակերպեր է, թէ անկից միասին գացեր են Մատէնի թղթատարին անցնելիք ճամբան, թէ տեսնելով որ Մատէնէն երեք ժամ հեռաւորութեամբ թղթատարը Եոզղատ կերթայ, անմիջապէս յարձակեր են պահապան ոստիկան-զինուորին ու սուրհանդակին վրայ և հրաւիրեր են որ անձնատուր ըլլան, թէ ոստիկան-զինուորն ու սուրհանդակը անձնատուր ըլլալով, զանոնք ճամբէն հաներ ու երկուքն ալ սպաններ են, թէ թղթատարին ունեցած հարիւր ութսուն ոսկի չափ Մէճիտիյէներն ու ոսկիները կողոպտելով, երեսուն ոսկին Կիւլպէնկի տուեր և մնացեալներն ալ ինք առեր ու ընկերութեան չէ զրկեր և թէ ինք ռուսական մարթինի հրացան մը ունի եղեր և քալթօ մը հագած ու գլուխը ծածկած, իսկ Կիւլպէնկ ալ վեց հարուածեան ատրճանակ մը և Խամճը մը հագած ու գլուխը ծածկուած, նկատելով որ Թորոս դատարանին առջեւ ուզած է ճշմարտութիւնը ծածկել և ուրանալ.

Նկատելով որ Աչճը Բարսեղօղլը Կիւլպէնկ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ տարբեր մեկնութիւններ տալով խոստովանած է թէ խռովարարական գումիթէին մասնակցած է, թէ Ռշտունիի կողմէ տրուած ղրաբանութիւնները պարունակող ազդարարութիւնները Գարա Բիւլաճօղլը Յովհաննէսի հետ Թավլըսըն ու Սթէֆէնէ գիւղերը տանելով փակցուցեր է, թէ Թալասցի Պետրոսօղլը Միսաք իրեն ձին իբր աւանդ առեր է ըսելով որ Տէրէվէնքի վանքը պիտի երթայ, թէ ձին երկու օր բերած չըլլալով վանքը գացեր ու Դանիէլ վարդապետի հարցուցեր է, որ ըսեր է թէ Միսաք իրիկուան կողմ վանքը գացեր և առանց կենալու մեկներ է, թէ մէկ քանի օր փընտռելէ յետոյ նորէն վանքը գացեր և Փանոսն ու Միսաքը հոն գտնելով ձին ուզեր է, թէ Միսաք ախոռին մէջ սպիտակ ձի մը ցոյց տուեր է իրեն՝ ըսելով որ իւր ձիուն տեղ ուրիշ մը բերած էր, զոր առած էր ոստիկան-զինուորի մը ձեռքէն, թէ չարաթ մը յետոյ Դանիէլ վարդապետի հարցուցեր է որ պատասխաներ է թէ Մանճըլըք գիւղին մէջ սպաննել տուած է այդ ձին, թէ աւելի առաջ Մարզուան երթալով հոն մասամբ Արթինի խօսքով Ճանպէնտէրօղլը Բարսեղի եղբօրը՝ Արթինի տունը գացեր են Կիւրինցի Զարուքեան Թորոսի, Գասպարի ու մասամբ Արթինի հետ և թէ հոն անոնց խօսքերէն իմացեր է որ Բարսեղ չընդունելով ընկերութեան մասնակցելու համար իրեն եղած առաջարկն՝ հրացան պարպեր են, սակայն չեն կրցեր զարնել, նկատելով որ Կիւլպէնկ պատմած է իւր տղայութիւնը, պատած տեղերը, յարած է նաեւ թէ Պօլսէն Էնկիւրիի ճամբով Փանոսի ու Միրիճանի հետ իրենց գիւղը վերադառնալու ատեն կառապանը խղդելով սպաններ են, թէ Կիւրինցի Թորոսի հետ Էֆքէրէի վանքին մէջ միանալով Մարզուան գացեր են ընկերութեան համար հարկ եղած ծառայութիւնները մատուցանելու նպատակաւ, թէ ի Կէմէրէկ Թորոս իրեն ձի մը առեր է, թէ Հաճիքէօյէն եկած լուրի մը վրայ Մարզուանէն Հաճիքէօյ երթալէ յետոյ Օսմանճըքի թղթատարին վրայ յարձակելով թղթատարին ձին վիզէն զարկեր են, թէ իրենց նպատակը սպանել չէր, այլ ընկերութեան կեդրոնին հրամանաւ ու արտօնութեամբ ցոյց մը ըրած էին և թէ Զորումի զարպանդին ոստիկան-զինուորին սպաննուելու և հրացանն առնուելու ատեն, ինչպէս որ գրել տուած էր կենսագրութեանը մէջ, ինք ներկայ չէր, այլ իւր ընկերը՝ Թորոս՝ ըրած էր. նկատելով որ դատարանին առջեւ խոստովանելով հանդերձ ընկերութեան մասնակցած եւ ազդարարութիւնները փակցուցած ըլլալը, ուզած է տարբեր մեկնութիւն մը տալ կենսագրութեան մէջ նշանակեալ ոճիրներուն.

(Շարունակութիւնը երեւելի առաջի թիւով)

ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ԲԵՒԵՌԸ. — Հիւսիսային բեւեռը, որ այնչափ զոհեր ընդունելէ, կուլ տալէ յետոյ մոռցուեցաւ, նորէն խնդրոյ առարկայ եղած է։ Նանսըննին կազմակերպած արշաւը այս սիւնակներուն մէջ գրուեցաւ։ Հիմակ ալ կը խօսուի Բիրի տեղակալին վրայ, որ Կրօէնլանտի կողմէն Հիւսիսային բեւեռ պիտի երթայ։ Տեղակալին կինն իւր ամուսնոյն կ'ընկերանայ, ինչպէս նաեւ 12 նաւաստիներ և իւր սպասաւորն։ Անցեալ ամսոյ վերջերը Ֆօյէրն շոգենաւով Սէն-Ժան-տը-Թէր-Նէօվ (Հիւս. Ամերիկ. Գանատա) հասեր է, ուրկէ ածուխ առնելով անմիջապէս դէպ ի Վօլտըն ծովախորշը պիտի երթար։ Վօլտըն ծովախորշը Բօրմէք ծովախորշէն 34 փարսախ դէպ ի հիւսիս կը գտնուի։ Բիրի իւր վերջին արշաւանքին ատեն հոն հաստատուած էր։

Տեղակալը 6 Էսքիմեան շուներ կը տանի հետը և ուրիշներ ալ պիտի գնէ ի Լապըրատոր, ինչպէս նաեւ ութը հատ Քօլօրատոյի էշ, 20 ճամբորդ-աղաւնի, որոցմով իւր հաստատած կեդրոնին հետ յարաբերութեան պիտի մտնէ։

Տեղակալը նախ և առաջ տուն մը պիտի շինէ ի Վօլտըն, որուն ամբողջ կազմածքը հետն ունի։ Աչնան, տեղ տեղ պաշար պահելու վայրեր պիտի շինէ իւր երթալիք ճամբուն վրայ։ Ցառաջիկայ մարտ 1ին դէպ ի Ինտէբանտանս ծովախորշը պիտի երթայ ութը մարդերու հետ, բալխիրով և շուներով։ Հոն հասնելուն, իւր մարդոց մէկ քանին խուզարկութեան պիտի զրկէ Կրօէնլանտի հիւսիսային եզերքէն մինչեւ Պիզմարք հրուանդանը։ Ինքն ալ երկու մարդով պիտի քննէ այն հողակտորները որք մինչեւ 85 աստիճանը կը տարածուին իբր 200 փարսախ երկայնութեամբ։ Եթէ սառոյցները ներեն, այդ հողակտորէն անցնելով մինչեւ հիւսիսային բեւեռ պիտի երթայ իւր շանց և բալխիրներուն օգնութեամբ։

Հետը երկու տարուան պաշար կը տանի։

Այսչափ խոհեմութենէն հարկաւ մաս մը իսկ արդիւնք կը յուսացուի, երբ մտածենք թէ կազմակերպիչը երրորդ անգամն է որ կը ձեռնարկէ այս գործին։

Վ. Գ.

ԱՆՏԻՐ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՌԱԿՔ

Նարագիր, Վահան Վր. Տէր-Մինասեան, Տպագ. Պաղտատլեան, փառակազմ, գին 30 դրուշ։ Դիմել Պաղտատլեան տպարան Սուլթան-Համամ թիւ 14։ 730 1—10

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ

Գ. Պաղտատլեան

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԱՆԳՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՏՊԱՐԵՑ Մ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Անհրաժեշտ է ունենալ այս գիրքն անգղիերէն լեզուի վարժութեան համար, որ կը պարունակէ Քերականական կանոններ, Զրուցատրութիւն, Անգղիերէնի յատուկ ոճեր, Համառօտ նամականի եւ օրինակք այլ եւ այլ թղթոց, Համառօտ բառարան Հայերէնէ յԱնգղիերէն, Նոյնն Անգղիերէնէ ի Հայերէն։ Երկրորդ Տպագրութիւն, Երես 238, կազմեալ։

ԳԻՆ 5 ՂՐՇ.

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԳՐԵՑ ՖԻՄԻԴՐԻՈՍ ՉՕԼԱՔԵԱՆ

Գին 6 ղրուշ

Կեդրոնատեղին է ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Սուլթան Համամ ճառտէսի թիւ 14

ՆՈՐ ԳՐԵԱՆՔ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Այն ամեն հեղինակներն ու թարգմանիչներն, որք իրենց երկասիրութիւններէն երկրական օրինակ յանձնեն Լրագրոյս խմբագրութեան, երեք անգամ անոնց ծանուցումն հրատարակուած պիտի տեսնեն Դ. էջին մէջ հինգ տողով։ Երեք անգամէն աւելի հրատարակելի կամ ընդարձակ ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ կան։

Կանոնք ու Թերգանութեան եւ ուղղագրութեան Տաճ. լեզուի, ի պէտս ազգային վարժարանաց, պատրաստեաց Աբրահամ Մաթէօսեան, գին 60 փարա, կեդրոնատեղին Պ. Պալէնց գրատունն։ 738 1—3

Խանէի գրքամիթը խութութը մուխթէլիֆէ, յօրինեաց օսմաներէնի ուսուցիչ Ա. Մաթէօսեան։ Կը վաճառուի ի գին 60 փարայ, Առաքել Էֆէնտիի գրատունը։ 727 2—3

Մեծամօրի ներշնչումը, օրագրութիւնք Ժմմայ 1891—1892։ Ի լոյս ընծայեց Էմմանուէլ Եսայեան։ Կը վաճառուի ի գին 7 ղրուշ։ Տպագրութիւն Գ. Պաղտատլեան Սուլթան Համամ ճառտէսի թիւ 14։ 729 2—3

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ Աշխարհագրութիւն Գրիգոր Մարգարեանի, ի պէտս Ազգ. Նախակըրթական վարժարանաց Բ. Տպագրութիւն, կարեւոր փոփոխութիւններով եւ յաւելումներով։ Գինն 4½. մեծաքանակ գնողաց զեղչ։ 718 3—10

ՄՈՒՍՆԱԿԱՆ խնդիրներ Մասն Բ. յօրինեց Լեւոն Մկրտիչեան, գին 50 փարայ, հրատարակութիւն Վ. Գ. Զարդարեան գրատան։ 709 8—3

ՏՕՔԹՕՐ ՃԻՎԱՆԵԱՆ

Բարիզի Ակադեմիայէն Բժշկական համալսարանին խորհրդով ուսմանց նշանաւորութեան մրցանակն եւ ներքին բժշկութեան բարձր աստիճանը ստացած է Բարիզի Սէնթ-Ան ջղային հիւանդութեանց յատկացեալ դարմանատունը (Hospice) որ Եւրոպայի ամենէն մեծ եւ հռչակաւորներէն մին է, ուր ուսումնասիրած եւ մասնաւոր վկայագիր ստացած ըլլալով Բարիզի Շառանթօնի Դաղղիական Ազգային մեծ հիւանդանոցը բժշկական պաշտօն վարած եւ մեծ փորձառութիւն ստացած է։

Կը դարմանէ մասնաւորապէս ջղային հիւանդութիւնները (սառա, ուղեղի, անդամալուծութիւն, սլախա, կանանց ցաւ (Hystérie, եւ տղայոց éclampsie եւ այլն), ինչպէս նաեւ թոքային ախտերը [կէօյիւս, թըը նէֆէս, վէրէմ եւ այլն] գլխու վրայ եղած հիւանդութիւնները աչքի, կոկորդի, ականջի եւ այլն) ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները եւ վիրաբուժական դարման եւ գործողութիւնք կը կատարէ։

Հինգշաբթի օրերը աչքի հիւանդութիւնները ձրի կը դարմանէ։

Բերա Դայլօնճը Գուլլուք, Մարկարիթ փողոց թիւ 4, ամեն օր ժամը 8էն 12։ 724 3—4

ՏՕՔԹ. ՆԱԶԱՐԵԱՆ

Բժիշկ և վիրաբոյժ

Հաստատած է իւր բնակութիւնն Բերա, Մէքթէպ փողոց թիւ 19, ուր կընդունի իրեն դիմող հիւանդներն ‘‘երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ կիրակի,, ժամը 8էն մինչ 10 ըստ թրքաց. Ներքին հիւանդութիւններէ զատ կը դարմանէ ի մասնաւորի արտաքին եւ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնք։ 698 12—12

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ Թրամուէյներու ձիերուն պէտք եղած գարիի հայթայթման վերջնական նուազուրդը աւարտած չըլլալով ամսոյ 7/19 շաբաթ օրը, պիտի վերսկսի 14/26ին, շաբաթ օրը, կէս օրէն ետք ժամն 2ին (7.15) և պիտի փակուի նոյն օրը նոյն ժամուն։ 2—2

—Այն անձինք որ կը փափագին ազդեր փակցունել ընկերութեան վակոններուն մէջ, կրնան, բացի կիրակի և տօն օրերէ, ամեն օր դիմել առաւուան ժամը 9էն մինչեւ կէսօր և կէսօրէն ետք ժամը 1էն մինչեւ չորս։

Ամեն մանրամասնութիւններու և տեղեկութիւններու համար դիմել ընկերութեան կեդրոնատեղին, քարտուղարութեան գրասենեակը։

Կ. Պոլիս 9/21 օգոստոս 93 2—6

ՏՕՔԹՕՌ Լ. ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ

Այս անգամ իւր բնակութիւնն հաստատած է Եէնի Դարու կայարանին մօտ թիւ 1 տունն, ուր հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր։ Կը զննէ կատարեալ ուշադրութեամբ եւ քիչ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ներքին եւ արտաքին ամեն տեսակ հիւանդութիւններ, մասնաւորապէս ջղային տկարութիւնք, նոյնպէս ամենայն յաջողութեամբ կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ։

Ուրբաթ օրերը ժամը 6էն վերջ՝ ձրի կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։

687 13—20

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի շահանէ իչուն ալընաճագ չաւիրին իչպու աղուսթօսը րումինին 16ընճը բազար իրթէսի կիւնի գարարը գաւթիւի վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6աան նիհայէթ 8է գատար Խազինէի միւշարիւլէյհանէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

11 աղուսթօս 309 2—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի շահանէ իչուն ալընաճագ ժամուլ չէքէրին մինագասասընա պաշլանաճաղընտան թալիպ օլան չէքէրճի էսնաֆընըն աղուսթօսը րումինին 18ինճի չարշէնպիհ կիւնի սաաթ 6աան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէի ճէլիլէյի միւշարիւլէյհանէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

12 աղուսթօս 309 2—3

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2|14ԻՆ = 20 ՍԷՖԷՐ 1310

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԵՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ.

ՀՐԴԵՀԻ և ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 322

ՍԱՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11.141 290 — ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2.794.012

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ — ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4.146 418 — ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1.099.000

Ընկերութիւնս Թուրքիոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագ. ուՁ[illegible] ի գործ էր դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև, եթէ ապացոյց [illegible] Հաստատութեան, [illegible] մինչեւ յարդ [illegible] 20,000,000 Անգլիական Ոսկին [illegible]

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500.000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւաց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիոյ Մէհմէտ Ալի փաշա խան գտնուող թիւ 22 և 22 ա. սենեակներն, առ. ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՄԵՐՈԲԵԱՆ, Ընդհանուր [illegible] վերակացու երեք Ընկերութեանց

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Թաշրահա կէօնտէրիլմէքտէ օլան էրզաքը մաթլուբէ տէնկ պէնտ օլունմագ վէ խճայ խուէն իր վէ գանալզօ վէ մուշամմասը միւթէհաւիտ Թարափընտան սարֆ օլունմագ լուզըմ պէհէր տէնկին մա էչէա պրհա իսմրէթ պէնտիւէսի 17 ղրշ. օլարագ Թալիպի չօզատէսինտէ օլուպ ազալաթըսը րուզինին 15ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն Թիւի մէզպուրուն Թէնզիլինի իրթէճէ եսի կիւնէ 100տէ 5 Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մազպ Սէրասքէրի լէվազըմըթը ուռունէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 63 2—3

NEVRALGIES ՋՂԱՅԱՒ ԱՆԿԱՐԳ, ՍՆԱՌԱԲՍՈ Խիթք, և ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժէն ՏՈՒՔ. ՔՐՈՆԻԷԻ ԱՆԴԻՆԷՎՐԱԼԹԻՔ գեղահատներով։ Տուփը 3 ֆր.—Պաշտօնական Գործարանատեղը Միութեան դրոշմը կեդրոնատեղին Դեղ. Բուլիէքէ, 23, Մոնժ փողոց Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Մէզկէքի և ընկ., դեղավաճառք և ամէն շատ դեղարաններ.

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

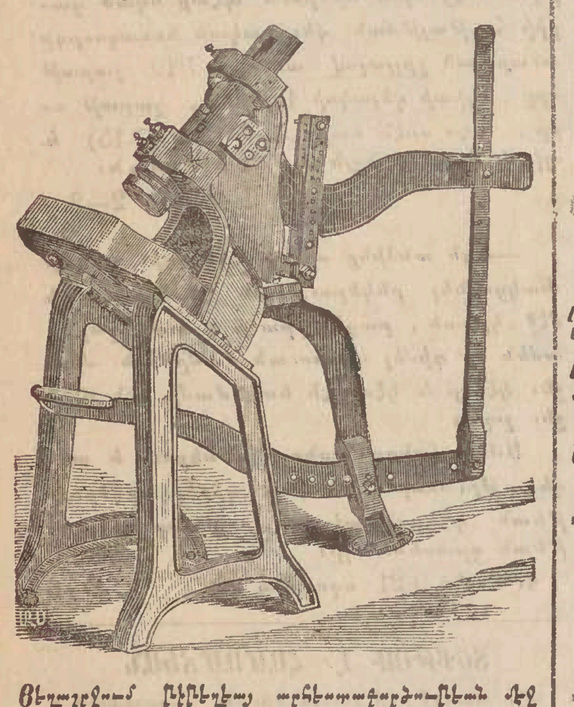

Ցեղաբլոր Բինէչեաց արհեստագործութեան մէջ Մուրանիան, Բարէշեանեան, ամանեան

Թէյի, լօգումի, հէլվայի, խամեարի, րէչէլի, խանվէլի, շաքարի, սիկառի, թուղթի և այլ բազում պիտոյից յատուկ տուփեր նոր և գերեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամէն տեսակ կահեր, պարտէզի դոյլեր, լուացարաններ, ևլն. ևլն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի ամենուն։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ՛ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշգութեամբ կը կատարուին։ 719

Պահճէ-Գաբու, Րասիմ Բաշա խանի դէմ։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլէ և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆերոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլը	4000	Նեբթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Թերոս	3000
Թիպոս	3250	Լոգիոս	800
Մոկատամ	3250	Օլինթոս	800
Մարիոթիս	3250	Սեթի	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ. Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

292 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

THE LANCASHIRE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ, ԱՆԳԼԻԱ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1852 — ՀԻՄՆԵԱԼ 1852

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դկ. 31ին աւանդ պրուած գմ.	1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,362,953
Հասոյթ 1891 ին	1,051,329

Այս Ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայս, ինչպէս և Յունաստանի մէջ ապրանքներ, նաւահանգստին մէջ. վնասի տեղն արագ և խղճամիտ վճարում։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 3 Իգզէթ փաշա խան, Ղալաթիա։

Ջեղջեալ գներ

Ներկայացուցիչ

Ռ. Մ. ՊՈՆՏ

564 (ՊՈՆՏ, ՄԻԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.)

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵԼԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոնտոսի միջև կանոնաւորութիւն բանող

«Սիրքասիս» շոգենաւը օգոս. 16/8ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

«Մինկրէլի» շոգենաւը, օգոստ 29ին Մարսիլեա պիտի ուղեւորի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք

Բ. » 175 »

Թղթակից և պրտ [illegible]

Նաւողջէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալութիւն

ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԳՈՒԼ

477 Մահմուտ Ալիթէ Փաշան ա.

ՏՐԲ. Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշքշուէ լինոյի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաստակ ցաւած ակռանները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակէն) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 698

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ է Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պանէ փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Վիի»	»	114,500,000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԲԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 690

ՀԱՐԱՆԵԱՆԻ ՕՏԷԿՈԼՕՆԻԱ

ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՑԻՉ, ՄԱՔՐՈՂ ՓՈՇԻ, ՄԻՆՉ ՕՏԷԿՈԼՕՆԻԱ, ՄԻՆՉ ԹՈՒՐՄ։

Անգամուան մը փորձը պիտի համոզէ ամեն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուլիշ ամեն հեղանիւթներէ և բազմաթիւ փոշիներէ։ Առաջին անգամ գործածելովն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի խոկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուըները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարինի փայլ, հանդերձ շու շանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցունէ։ Ինչես կ'ընէ մորթի սեւուը, երեսի և ձեռքի ցաները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամեն բրտութիւն և բծաւորութիւն։ Եւ աս ամեն բանով՝ անկարելը կ'ընէ մասնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուած է։

Կը ծախուի մեծաքանակ Լոնտոն (114 and 116 Southampton Row). Ինչպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Նըվաճառուի սափրիչներու, անոյշ խղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառուի ի Պոլիս Բ. Հ. Բիւզիւքեան եղբարց քով, Եէնի ճամի փողոց, 18, Պօլ իօՀ Էսանս Բաւանա, Նիշանթաշ Քալպէրրըմ, Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառուին Բ. Հ. Բիւզիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին դլուխը, 17, եւ Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, Քանթիւր, բրիտանական դեղարանը և Իպէկոր, Համաժառա, Մեծ Փողոց Բերա, 433։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԼԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1893, մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	62	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50
	Առաւօտ										Իրիկուն												
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս ...	6 10	6 30	7 00	7 30	8 56	9 27	10 ...	10 30	11 ...	11 45	1 30	2 ...	2 34	3 ...	4 ...	4 30	5 ...	5 30	6 ...	6 33	6 57	7 30	7 45
Գում—գաբու ...	6 20	6 46	7 09	7 42	9 05	9 37	10 11	10 39	11 09	11 55	1 41	2 9	2 44	3 10	4 11	4 43	5 11	5 43	6 11	6 44	7 07	7 46	7 54
Եէնի—գաբու ...	6 24	...	7 13	7 46	9 04	9 41	...	10 43	...	11 59	1 45	2 13	2 48	3 14	4 15	4 47	5 15	5 47	6 15	...	7 11	...	7 58
Տաւուք փազա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա ...	6 30	...	7 19	7 52	9 15	9 47	...	10 49	...	12 05	1 51	2 19	2 54	3 20	4 21	4 54	5 22	5 54	6 22	...	7 17	...	8 4
Եէտի—գուլէ ...	6 35	7 04	7 26	8 10	9 20	9 52	10 20	10 54	11 18	12 09	1 57	2 2[illegible]	3 ...	3 33	4 27	5 ...	5 28	5 59	6 29	6 53	7 22	7 58	8 7
Մագրիգիւղ ...	6 49	7 18	7 41	8 22	9 32	10 03	10 32	11 05	11 30	12 09	2 10	...	3 13	...	4 40	5 14	5 44	6 10	6 45	7 4	7 34	8 12	...
Այ Ստեֆանոս ...	...	7 32	7 51	8 32	9 42	...	10 42	...	11 44	12 19	2 20	...	3 23	...	4 50	...	5 54	...	6 56	...	7 44	8 22	...
Քիւչիւք Չէք. ...	...	7 42	...	...	...	...	...	...	11 54	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 06	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԼԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61	
	Առաւօտ										Իրիկուն												
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք. ...	5 53	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...
Այ Ստեֆանոս ...	6 05	7 02	...	...	8 11	8 52	9 53	...	10 53	...	...	12 57	...	2 58	...	3 55	5 01	...	...	6 27	...	7 22	...
Մագրիգիւղ ...	6 17	7 16	7 40	...	8 25	9 06	10 06	10 40	11 05	11 29	12 40	1 10	...	3 11	...	4 09	5 14	5 42	6 15	6 43	7 11	7 44	8 01
Եէտի—գուլէ ...	6 33	7 28	7 55	8 12	8 3[illegible]	9 19	10 19	10 53	11 17	11 42	12 52	1 23	2 27	3 24	3 54	4 25	5 30	5 53	6 31	6 54	7 35	8 07	8 14
Սամաթիա ...	6 37	7 33	...	8 16	...	9 24	10 24	10 57	11 21	11 46	12 57	1 28	2 31	3 29	3 58	4 29	5 34	6 02	6 35	6 58	7 38	...	8 30
Տավուտ փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաբու ...	6 43	7 39	...	8 22	...	9 30	10 30	11 03	11 27	11 52	1 03	1 34	2 37	3 35	4 04	4 35	5 40	6 08	6 41	7 04	7 43	...	...
Գում—գաբու ...	6 48	7 44	8 04	8 28	8 48	9 35	10 38	11 08	11 33	11 58	1 08	1 38	2 42	3 41	4 08	4 39	5 46	6 11	6 45	7 08	7 53	8 23	8 39
Պոլիս ...	6 56	7 52	8 12	8 36	8 56	9 43	10 46	11 16	11 41	12 06	1 16	1 46	2 50	3 49	4 16	4 47	5 54	6 22	6 53	7 16	8 01	8 32	8 47

Կառք ծրարներու անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք 61 և 62 թիւ կառախմբոց մէջ միայն կ'ընդունուին.

Ցնոր տնօրինութիւն, թիւ 8, 9, 10, 13, 38, 41, 42 և թիւ 45 կառախումբերը միայն վայրկեան մը կանգ պիտի առնուն ի Զէյթուն-Պուռնու։ 1

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 16 28 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Եշ 17 29 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի համար,

Եշ. 18/30 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ 18/30 Սուրհանդակ դէպ ի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամ 11ին։

Շ. 19/31 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—Ցունիս 17/29, երեքշաբթի օրը կ. պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ դացող շոգենաւ։ 605

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոյ շոգենաւերը կանոնաւոր կը բանին Լիվըրփուլ և Միջերկրականի միջև

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաղալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Օրանիա	7268	Պաւոնիա	2403
Բաւոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Մարաթոն	2166
Կալլիա	4809	Թրիբոլի	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Սլէորօ	3.43	Թրինիտատ	899
Պէտոար	1876	Մորոքքօ	1855
Շերբուրկ	1614		

Շերբուրկ շոգենաւը, նաւապետ Պաքոն, Լիվրբուլէ աստ կը հասնի, դէպ ի ամսոյս 30ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակալ Thomas C. Joly

Ակզսաւտուիս խան, Թիւ 401

17 Ղալաթիա

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1893 ՄԱՅԻՍ 30 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏՈՍ 31

Վոսփորէն Իջնող շոգենաւեր

11 — Պեպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք.

11 10 Եէնիմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիքթաշ.

11 15 Գամ լ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ.

11 15 Պէյգօզ Բաշչա. Չուպգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.

12 — Պէյգօզ Բաշչա. Եէնիք. Չպուգլ. Գանլըճ. Պոյաճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավտ. Չէնկլք. Պէյլպ. Օրթք. Գզկնճ. Իսկիւտար Պեշիքթաշ Գապաթաշ

12 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյք. Թարապ. Եէնիք. Ըսթէն. Միրկ. Ռ. Հիսար պեպէք Արնվ. Գուրչ. օրթաք պեշիկթաշ

12 40 Ռ. Ա. Գավ. Եէնիմ. Մէզար. Պէօյք. Թար. Պէյգօզ Բաշչա Չուպլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պեշիքթաշ.

12 45 Եէնիմ. Մէսար. Պէօյք. Թարապ. Եէնիք Մրկն. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթք. Պեշիքթաշ։

1 45 Եէնի մահալլէ Մէզարպուրնու Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք, Իսթ. Միրկ Ռ. Հիսար Պեպ. Արն. Գուրչ. Օրթ. Պեշիկ.

2 — Եէնիմ. Մէզար. Պէօյք. Թարապ. Պէյգօզ Բոպաճէ Չուպուգլ Գանլ. Ա. Հիսար Գնտ. Վանիքէօյ Չէնկ. Պէյլպ. Գուզկ. Պեշիք.

2 40 Ռ. Ա. Գավագ Եէնիմ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բ. Պաղչէ Չպուգլու Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկլ. Պէյլպ. Գուզկ. Իսկյտ.

3 — Եէնիմ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Ըսթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պեշիք.

3 45 Եէնիմ. Մէզ. Պէօյք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշչաճ. Չպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիք. Չէնկլ. Պէյլրպ. Գուզկ. Պեշիք.

4 — Եէնի մահալլէ Մէսար. Պէօյք. Թարպ. Եէնիք Ըսթէն. Միրկ Պոյաճ. Ռ. Հ. Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պեշիք.

4 45 Եէնիմ. Մէզար. Պէօյք. Թարապ. Եէնիք. Միրկն. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնավ. Օրթաք. Պեշիքթաշ

5 30 Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշչա. Չպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ. Պեշիք.

5 45 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թարպ. Եէնիք. Ըսթէնիա Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար. Պեպէք Արնավ Գուրչ. Օրթ. Պեշիկ.

7 — Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ Արնավ. Չէնկ Պէյլպէյ. Օրթք. Գզկնճ. Պեշիք. Իսկ.

7 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշչա. Եէնիք. Միրկն. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ Պէյլ Օրթաք. Գուզկ. Պեշիկ. Իսկ.

7 45 Ա. Ռ. Գավ. Եէնիմ. Մէզպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Միրկէօն. Ռ. Հիսար Պեպէք. Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պեշիկ.

8 45 Եէնիմ. Մէսարպ. Պէօյք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշչաճ. Չպուգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանի Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկ.

9 15 Եէնիմ. Մէսարպ. Պէօյիւք. Թարապ Եէնիք Ըսթէն. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթ. Պեշիք.

9 40 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյի ք. Թարպ. Պէյգօզ Չպուգ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվտ. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պեշիք.

10 — Եէնիմ. Մէսարպ. Պէօյք. Թարապ. Եէնիք, Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվտ. Գուր օրթաք. Պեշիք.

10 [illegible]5 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարպ. Եէնիք. Պեպէք օրթաք. Պեշիկ

10 40 Եէնիմ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշչաճ. Չպուգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Պէյլ. Չէնկ. Գուզկ. Իսկիւտ.

11 — Մ զար. Պէօյիւք. Թարա. Եէնիք. Պոյաճ Ռ. Հիսար Արնվտ. օրթաք, Պեշիքթաշ

Կամուրջէն Ելնող շոգենաւեր

12 30 Պեշիք. Օրթաք. Գուրչ. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմ. Ռ. Ա. Գավագ

1 15 Պեշ. օրթ. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար. Պոյաճ. Ըսթէն. Եէնիք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Եէնիմ.

1 30 Իսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար. Գանլըճա. Չպուգ. Բաշչաճէ Պէյգօզ Թարպ. Պէօյք. Մէզպ. Եէնիմ.

2 — Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնվք. Պեպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.

2 20 Գապաթ. Իսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշչա. Պէյգ. Թարպ. Պէօյիւքտ. Մէզար. Եէնիմ.

2 40 Պեշիկ. օրթք. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւքտէր. Մէզպ. Եէնիմ.

3 15 Պեշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Ռ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Ըսթէնիա. Եէնիք. Թարպ Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.

3 30 Իսկ. Գուզգճ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա Չպուգ. Բաշչաճ. Պէյգօզ Թարապիա Պէօյիւք. Մէզարպ.

4 — Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ըսթէն. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզպ. Եէնիմ.

5 — Իսկ. Պեշիք. Գզկնճ. Օրթաք. Պէյլէրպ. Չէնկլք. Արնվտ. Պեպէք Գանտիլ. Ա. Ռ. Հիսարը Գանլըճ. Չուպ. Միրկէօն

5 15 Պեշիք. օրթաք. Արնվտ. Պեպէք Ռ. Հիս. Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապ. Պէօյիւք. Մէսարպ. Եէնիմ. Ռ. Ա. Գավագ

6 — Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Արնավ. Պեպէք Ա. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյք Մէզարպ. Եէնիմ.

7 — Պեշիք. Իսկ. Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պոյաճ. Գանլըճա Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնի մահալլէ։

7 35 Պեշիքթաշ Օրթ. Արնավուտ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիք. Մէզպ. Եէնիմ.

8 — Իսկ. Գուզկ. Պէյլպ. Չնկլ. Արնավ. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպգ. Բաշչաճէ Պէյգօզ. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմ.

8 30 Պեշիք, օրթաք. Գուր. Արնվտ. Պեպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէսարպ. Եէնիմ.

9 15 Պեշիք. օրթաք. Արնվ. Ռ. Հիսար Պոյաճ. Եէնիք. Պէյգօզ Թարապիա Պէօյ. Մէզպ.

10 5 Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլըճա Չուպուգ. Բաշչ. Պէյգ. Մէզբ. Ռ. և Ա. Գավագ։

10 — Գապ. Պեշիք. Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլք. Գուրուչ. Արնավ. Գանտլ. Ա. Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշչա. Պէյգօզ

10 20 Պեշիքթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Միրկէօն. Ըսթէնիա Եէնիք. Թարպ. Պէօյք Մէզարպ. Եէնիմ.

11 10 Իսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վան. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպգ. Բաշչ. Պէյգ.

11 20 Պեշիք. Օրթաք. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմ.

11 30 Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք Պեպէք.

12 15 Պեշիք. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Եէնիք. Թարապիա Պէյիւք.